

Beretning

fra udvalget angående forslag til lov om kommunernes styrelse.

(Afgivet den 26. september 1967).

Udvalget har i en række møder behandlet lovforslaget og har herunder haft et samråd med indenrigsministeren, som endvidere skriftligt har besvaret en række spørgsmål fra udvalget. Spørgsmålene og disses besvarelser er optaget som bilag 1, hvori tillige er optaget de spørgsmål, som har været drøftet i samråd med ministeren.

Der er i udvalget modtaget skriftlige hen-

vendelser angående lovforslaget fra Den danske Købstadforening (bilag 2), Provins-handelskammeret (bilag 3) og borgmesteren på Frederiksberg (bilag 4). Herudover har udvalget modtaget en deputation fra Gladsaxe kommunalbestyrelse (jfr. bilag 5).

Udvalget har ikke haft mulighed for at afslutte sit arbejde i indeværende folketingsår.

P. u. v.

Peter Jørgensen,
formand.

Bilag 1.

Spørgsmål fra udvalget til indenrigsministeren angående forslag til lov om kommunernes styrelse.

A. Spørgsmål til skriftlig besvarelse.

Spørgsmål 6:

Der ønskes oplysning om antallet af byrådsmedlemmer i landets større købstadkommuner i dag, herunder oplysning om, hvilke byråd der består af det højest tilfaldte medlemstal.

Svar:

Efter købstadkommunallovens § 11 bestemmes antallet af byrådets medlemmer i styrelsesvedtægten. Det skal altid være ulige, ikke under 7 og ikke over 25. Efter landkommunallovens § 2 skal sognerådets medlemstal være ulige, mindst 5 og højst 19.

I medfølgende bilag er foretaget en opstilling af samtlige købstæder og kommuner med „Marstalstatus“ med et indbyggertal over 10.000 med angivelse af antallet af kommunalbestyrelsesmedlemmer. Det fremgår heraf, at kun 4 kommuner, nemlig Odense, Ålborg, Esbjerg og Horsens, har det efter loven maksimale antal medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Af hensyn til bl. a. arbejdsbyrden ved udvalgsarbejdet for det enkelte medlem i de største kommuner vil det næppe være hensigtsmæssigt at foretage en nedsættelse af det maksimale medlemsantal i loven. Det må i denne forbindelse endvidere erindres, at en række større kommuner vil få en ikke uvæsentlig befolkningsforøgelse, dersom den i forslag til lov om revision af den kommunale inddeling nævnte regulering af kommuneinddelingen omkring byerne gennemføres. Kommunalbestyrelsens medlemstal fastsættes efter forslaget til styrelseslov § 5 ved styrelsesvedtægten inden for lovens rammer (mindst 5 og højst 25 for primærkommuner), og det vil ved vedtægtsgodkendelsen blive lagt til grund, at medlemsantallet er fastsat under hensyntagen til kommunens indbyggertal.

Spørgsmål 7.

Finder ministeren det ikke mere rimeligt at anvende udtrykket „ordinære“ og „ekstraordinære“ møder i stedet for „ordentlige“ og „overordentlige“ møder, jfr. forslaget § 8?

Svar:

Der vil intet være til hinder for, at betegnelsen „ordinære“ og „ekstraordinære“ for kommunalbestyrelsens møder anvendes i stedet for „ordentlige“ og „overordentlige“.

Spørgsmål 8.

Vil det være muligt at finde frem til en klarere formulering af § 10, stk. 1, 2. og 3. punktum, i henseende til spørgsmålet om formandens adgang til at bestemme, at en sag skal behandles for lukkede døre?

Svar:

Der er ikke ved forslaget § 10 tillagt formanden nogen adgang til at bestemme, at kommunalbestyrelsens behandling af en sag skal foregå for lukkede døre, idet afgørelsen heraf tilkommer kommunalbestyrelsen.

Formanden kan alene bestemme, at selve spørgsmålet, om en sag kan antages at være af en sådan beskaffenhed, at dens behandling i kommunalbestyrelsen kan begrunde dærlukning, gøres til genstand for en drøftelse for lukkede døre. Når denne beføjelse er tillagt ikke blot kommunalbestyrelsen, men også formanden, hænger det sammen med, at formanden efter forslaget skal udarbejde dagsorden m. v., jfr. § 8, stk. 3, og forberede kommunalbestyrelsens møder, jfr. § 30. Formanden vil derfor i en række sager have særlige forudsætninger for at skønne over, om en særskilt drøftelse af dærlukningsspørgsmålet vil være hensigtsmæs-

sig. En sådan drøftelse forud for sagens realitetsbehandling vil kunne bidrage til en begrænsning af dørlukning, idet det i visse tilfælde vil kunne bringes på det rene, om noget medlem overhovedet ønsker at fremdrage fortrolige forhold i forbindelse med sagens behandling.

Sondringen mellem den forudgående drøftelse af dørlukningsspørgsmålet og sagens realitetsforhandling vil kunne tydeliggøres ved, at § 10, stk. 1, 3. punktum, affattes således: „Spørgsmålet om, hvorvidt en sag giver grundlag for dørlukning, forhandles for lukkede døre, hvis dette bestemmes af kommunalbestyrelsen eller formanden.“

Spørgsmål 9.

Kan ministeren tiltræde, at formuleringen af § 10, stk. 1, 4. punktum, eventuelt ændres, således at sager, der behandles for lukkede døre, „bør“ foretages sidst?

Svar:

Udtrykket „bør“ er i almindelighed uheldigt i en lovtekst, da det kan give anledning til tvivl om, hvorvidt der er tale om en bindende retsforordning eller blot om en tilkendegivelse af, hvad lovgiveren anser for ønskværdigt.

Ved anvendelsen af ordene „så vidt muligt“ i forslaget § 10, stk. 1, 4. punktum, er det tilkendegivet, at en fravigelse af reglen om, at sager, der behandles for lukkede døre, foretages sidst, forudsætter, at særlige omstændigheder tilsiger det. Forslagets bestemmelse er i overensstemmelse med de gældende normalforretningsordener for såvel byråd som sogneråd, medens landkommunallovens § 8, stk. 2, sidste punktum, er sålydende: „Sager, der behandles for lukkede døre, foretages sidst.“ Købstadkommunalloven indeholder ingen herhenhørende bestemmelse.

Spørgsmål 10.

Bør ordet „bestyrelsesområde“ i § 21, stk. 2, ikke erstattes af „styrelsesområde“?

Svar:

Udtrykket „bestyrelsesområde“ i forslaget § 21, stk. 2, har en nær sammenhæng med det i samme paragrafs stk. 1 anvendte udtryk „bestyrelsen af de dem underlagte anliggender“. Sidstnævnte udtryk er i over-

ensstemmelse med affattelsen af de gældende normalstyrelsesvedtægter for såvel byråd som sogneråd.

Spørgsmål 11.

Kan ministeren foreslå et bedre ord end „påkendelse“, jfr. § 45, stk. 3, og § 46, stk. 2, f. eks. „afgørelse“?

Svar:

Kommunalbestyrelsens tilkendegivelse af, om der i anledning af revisionens udsættelser skal gøres ansvar gældende mod nogen, er af en noget anden karakter end kommunalbestyrelsens afgørelser i øvrigt, hvilket kan tale for bevarelsen af det hidtil i kommunallovgivningen anvendte specielle udtryk „påkendelse“ af regnskabsudsættelser. For så vidt man ønsker at anvende et andet udtryk end „påkendelse“, vil ordet „afgørelse“ vel nok være at foretrække.

Spørgsmål 17:

Ville en opdeling af Københavns kommune i flere kommuner muliggøre, at også dette område samt Frederiksberg kommune kunne inddrages under en generel styrelseslovs regler?

Svar:

Bestemmelserne om hovedstadens kommunale forfatning og styrelse har fra et tidligt tidspunkt adskilt sig fra de bestemmelser, der har været gældende for købstad- og sognekommunernes styrelse.

De gældende lovbestemmelser om Københavns kommunes styrelse findes i lov af 4. marts 1857 om bestyrelsen af Kjøbenhavns kommunale anliggender med senere ændringer, bl. a. lov nr. 75 af 18. marts 1938. Denne lovgivning indeholder i modsætning til styrelseslovgivningen for de øvrige kommunetyper en klar sondring mellem den besluttende myndighed (borgerrepræsentationen) og den udøvende myndighed (magistraten) i kommunens anliggender. Endvidere er reglerne om tilsynet i flere henseender specielle for Københavns kommune.

Det har ligget uden for kommunallovskommissionens kommissorium at gennemgå styrelseslovgivningen for København, og kommissionen har ikke foretaget undersøgelser vedrørende Københavns kommunes forhold.

En radikal ændring af hovedstadens kommunale forfatning og styrelse, der som nævnt i meget lang tid har været afgørende forskellig fra landets øvrige kommuners, vil formentlig nødvendiggøre en stillingtagen til problemer af et sådant antal og en sådan størrelsesorden, at man ikke på indeværende tidspunkt kan udtale sig om mulighederne for eller konsekvenserne af en opdeling af den nuværende Københavns kommune i flere kommunale enheder.

For så vidt angår Frederiksberg kommune, bestemmes det i den gældende købstadkommunallovs § 34, stk. 2, at for så vidt angår de i købstadkommunalloven fastsatte bestemmelser, bliver Frederiksberg at anse som købstad.

Forslaget til lov om kommunernes styrelse bestemmer i § 1, at loven gælder for amtskommuner og samtlige øvrige kommuner med undtagelse af Københavns kommune. Frederiksberg kommune er således allerede efter det foreliggende forslag omfattet af den generelle styrelseslovs bestemmelser.

Spørgsmål 18:

Bør der ikke fastsættes en tidsfrist for den i § 47, stk. 3, for kommunalbestyrelsen hjemlede adgang til at indbringe de af tilsynsrådene truffne afgørelser for indenrigsministeren?

Svar:

Dersom en kommunalbestyrelse ikke vil affinde sig med en afgørelse fra tilsynsrådet, er det normalt i kommunalbestyrelsens egen interesse, at indbringelsen for indenrigsministeren sker hurtigst muligt, idet kommunalbestyrelsen i tiden, indtil ministerens afgørelse foreligger, alene kan holde sig til den af tilsynsrådet meddelte approbation el. lign. på de af rådet fastsatte vilkår. Det må i denne forbindelse erindres, at det normalt vil stå kommunalbestyrelsen frit for, om man vil udnytte en opnået approbation, eller om man foretrækker helt at opgive den pågældende disposition, f. eks. fordi man er utilfreds med vilkårene for approbationen. Udføres den pågældende disposition imidlertid, påtager kommunalbestyrelsen sig herved forpligtelse til opfyldelse af de for approbationen gældende betingelser og vilkår.

Der vil naturligvis intet være til hinder for at indføre en bestemmelse om, at en

kommunalbestyrelses indbringelse af en af tilsynsrådet truffet afgørelse skal ske inden f. eks. 2 måneder. Ved fastsættelsen af en sådan frist må det imidlertid samtidig gøres klart, om en overskridelse af fristen skal betyde, at indenrigsministeren er afskåret fra at behandle sagen, eller blot, at indenrigsministeren kan afvise sagen. Dersom fristbestemmelsen ønskes indført af hensyn til tilsynsrådet, må reglen formentlig være, at ministeren er afskåret fra at behandle en sag efter fristens udløb.

Da det imidlertid ikke ganske kan udelukkes, at der til et tilsynsråds afgørelse kan være tilknyttet betingelser eller vilkår, hvis virkning for kommunen kommunalbestyrelsen først efter en længere tids forløb fuldt ud kan bedømme, synes en sådan fristbestemmelse betænkelig.

Hertil kommer, at indenrigsministeren efter den foreslåede regels indhold kan stadfæste afgørelsen, og dette vil i givet fald kunne ske under hensyn til, at man finder, at indbringelsen er sket urimeligt længe efter tilsynsrådets afgørelse.

Under henvisning til ovenstående findes det rigtigst, at der ikke fastsættes en frist som den omhandlede.

Spørgsmål 19:

Kan stedfortræderen for et medlem af tilsynsrådet, jfr. § 48, stk. 3, eventuelt vælges fra samme primærkommunes kommunalbestyrelse som medlemmet?

Svar:

Den foreslåede bestemmelse om, at kun ét kommunalbestyrelsesmedlem fra samme primærkommune kan indvælges i tilsynsrådet, er som anført i bemærkningerne til forslaget § 48, stk. 2, medtaget for at undgå, at repræsentanter for en enkelt kommune i for høj grad kommer til at dominere tilsynsrådet.

Da stedfortræder vælges for hvert enkelt medlem, vil samme primærkommune i tilfælde af et medlems forfald ikke kunne opnå repræsentation på et møde med mere end ét medlem, selv om stedfortræderen er valgt fra samme kommunalbestyrelse som det fraværende medlem. Der vil herefter intet være til hinder for, at stedfortræderen vælges fra samme primærkommunes kommunalbestyrelse som medlemmet.

Spørgsmål 20.

Kan udtrykket „så vidt muligt“ i § 49, stk. 3, eventuelt udgå, således at det altid påhviler formanden forinden møderne at underrette medlemmerne om, hvilke sager der vil komme til forhandling?

Svar:

Dersom der i tidsrummet mellem formandens udsendelse af dagsorden og mødets afholdelse er indkommet sager, som det vil være hensigtsmæssigt at tilsynsrådet tager stilling til på mødet, bør rådet ikke være afskåret herfra ved en regel om, at medlemmerne ubetinget skal være underrettet om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet. Det forudsættes herved, at den pågældende sag er således oplyst og af en sådan karakter, at det er forsvarligt at træffe beslutning i den på mødet.

En tilsvarende begrundelse kan anføres med hensyn til de i forslaget §§ 8 og 9 anvendte udtryk om, at kommunalbestyrelsens formand inden mødet i videst muligt omfang giver medlemmerne underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling.

Det findes efter det anførte rigtigst at beholde ordene „så vidt muligt“.

Spørgsmål 21:

Vil det ikke være muligt at udforme en mere smidig regel end lovforslagets § 55, stk. 2, hvorefter foretagender, der skal finansieres ved optagelse af lån, som kræver tilsynsmyndighedens samtykke, aldrig må påbegyndes, forinden kommunalbestyrelsen har opnået samtykke til arbejdets finansiering ved lån?

Svar:

I henhold til forslaget § 40, stk. 3, skal enhver bevilling til at afholde udgifter uden for årsoverslaget angive, hvorledes den bevilgede udgift skal dækkes, og hvis finansieringen forudsætter tilsynsmyndighedens samtykke, skal dette indhentes, før foranstaltningen iværksættes. Såvel denne bestemmelse som forslaget § 55, stk. 2, tilsigter at hindre, at der opstår vanskeligheder for kommunen som følge af, at de finansielle følger af en given beslutning ikke er bragt på det rene, eller at tilsynsmyndigheden sættes i en tvangssituation.

Spørgsmål 22.

Det vil formentlig i visse tilfælde være mindre rimeligt at fastsætte størrelsen af den i § 56, stk. 1, omhandlede kassekredit på grundlag af kommunens indbyggertal. Kan ministeren eventuelt foreslå et bedre kriterium til fastlæggelsen af kassekreditens maksimum?

Svar:

Med hensyn til fastlæggelsen af kassekreditens maksimum må det anses for en fordel, at der anvendes et også for långiver let tilgængeligt kriterium. Kommunens indbyggertal er et sådant kriterium og vil typisk danne et rimeligt udgangspunkt for fastsættelsen af kassekrediten. Det må i denne forbindelse erindres, at det ikke er tanken, at kassekrediten skal indgå som en permanent støtte for kommunens kassebeholdning, men kun, at den skal anvendes til dækning af kommunens løbende udgifter på de tider af året, hvor kravene til kassen overstiger, hvad en driftskapital af rimelig størrelse er i stand til at finansiere.

Det må endvidere erindres, at bestemmelsen i § 56, stk. 1, alene omhandler grænserne for den kassekredit, kommunalbestyrelsen kan optage uden tilsynsmyndighedens samtykke, men derimod ikke gør indskrænkninger i tilsynsmyndighedens adgang til at meddele samtykke til optagelse af en kassekredit med højere maksimum. Hvor særlige forhold gør sig gældende — f. eks. i en kommune i stærk vækst — vil tilsynsmyndighedens tilladelse kunne indhentes til at operere med en større kassekredit i kortere eller længere tid. Det må netop i sådanne tilfælde, hvor et ekstraordinært stort behov foreligger, anses for hensigtsmæssigt, at tilsynsmyndigheden får lejlighed til at følge kommunens gældsstiftelse, også for så vidt angår kassekreditter.

Det synes efter det anførte ikke hensigtsmæssigt at erstatte indbyggertalskriteriet med andre kriterier som f. eks. gennemsnittet af kommunens skatteudskrivning i de sidste 3 år, størrelsen af kommunens driftskapital el. lign.

Spørgsmål 23.

Vil det ikke være rimeligt, om bestemmelsen i § 56, stk. 2, hvorefter kommunalbesty-

relsen uden tilsynsmyndighedens samtykke kan optage lån, som afvikles over driftsregnskabet med mindst $\frac{1}{3}$ årligt, ændres således, at lånets afviklingsperiode forlænges til 5 år?

Svar:

Det må anses for meget betænkeligt at udvide kommunalbestyrelsens adgang efter § 56, stk. 2, til at optage lån uden tilsynsmyndighedens samtykke, således at lånets afviklingsperiode forlænges til 5 år, idet mulighederne for at afpasse kommunernes økonomiske politik til de almindelige finanspolitiske og beskæftigelsesmæssige hensyn, der til enhver tid måtte gøre sig gældende, derved i høj grad svækkes.

Spørgsmål 24.

Der ønskes gerne nærmere redegjort for, hvad der forstås ved reglen i § 58, stk. 2, om, at kommunens jordfond og driftskapital ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke må formindskes. Er bestemmelsen ikke for usmidig?

Svar:

De gældende bestemmelser i styrelseslovene om, at forbrug af kommunens kapitalformue kræver tilsynsmyndighedens samtykke, er ikke optaget i forslaget. I stedet foreslås, at der oprettes en jordfond, som de midler, der i henhold til lovgivningen hidtil har været henført under kapitalformuen, med undtagelse af driftskapitalen, tilfalder.

Jordfondens funktion er nærmere fastlagt i § 59, stk. 2, hvorefter salgssummer for fast ejendom skal indgå i jordfonden, medmindre tilsynsmyndigheden tillader anden anvendelse, medens købesummer for fast ejendom kan afholdes af jordfonden. En kommune vil således ikke kunne lade et eventuelt overskud ved køb og salg af fast ejendom indgå direkte på driftsregnskabet til nedsættelse af skatteudskrivningen.

Da der i forslaget ikke stilles krav om, at jordfondens midler skal holdes udskilt fra kassebeholdningen, kan fondens midler tilige uden tilsynsmyndighedens samtykke anvendes til udlæg til dækning af anlægsudgifter, når udlægget afvikles over driftsregnskabet med mindst $\frac{1}{5}$ årligt, jfr. § 58, stk. 3.

Reglen om, at driftskapitalen ikke uden

samtykke må formindskes, svarer til de regler og den regnskabsform, der i dag gælder for amtskommunerne, købstæderne og visse større sognekommuner, der anvender købstadregnskabskemaet. Driftskapitalen kan uden samtykke anvendes til udlæg til finansiering af anlægsudgifter efter § 58, stk. 3.

Bestemmelsen om, at jordfonden og driftskapitalen ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke må formindskes, forhindrer således ikke, at kommunen uden samtykke udnytter de herhenhørende midler, men forhindrer alene, at disse for kommunens udvikling og økonomiske handleevne nødvendige kapitaler anvendes til en formindskelse af skatteudskrivningen enten ved, at kommunen anvender midlerne direkte til dækning af driftsudgifter eller til endelig finansiering af anlægsudgifter, der ellers måtte finansieres gennem skatteudskrivningen, eller endelig ved, at en tilbageføring sker så langsomt, at skatteudskrivningen ikke foregår i passende takt med kommunens anlægsvirksomhed.

Det er ved de foreslåede bestemmelser tilsigtet at give kommunerne en betydelig frihed med hensyn til anvendelsen af de omhandlede midler. Det må på den anden side fastholdes, at dersom der er tale om en definitiv formindskelse af jordfond eller driftskapital, der begge er væsentlige led i det økonomiske grundlag for den kommunale virksomhed, således at der sker et egentligt formueforbrug med henblik på nedsættelse af skatteudskrivningen, må et krav om tilsynsmyndighedens samtykke anses for velbegrundet.

Spørgsmål 25.

Vil det ikke være rimeligt at lempe kommunalbestyrelsens dispositionsret til at afhænde og erhverve faste ejendomme, jfr. § 59, stk. 1? I øvrigt ønskes gerne skabt hjemmel for en smidigere administration, således at der f. eks. i tilfælde af større samlede udstykninger kan gives kommunalbestyrelsen en generel tilladelse for hele udstykningen.

Svar:

Det må antages, at der også fremover vil bestå en betydelig samfundsinteresse i tilvejebringelse af byggemodnet jord til såvel bolig- som erhvervsformål. Denne interesse,

der rækker ud over det rent lokale plan, er af såvel planlægningsmæssig som af finansieringsmæssig karakter. Ikke mindst med hensyn til det sidstnævnte spørgsmål om finansieringen af samfundsforsyningen med byggemodnet jord må det antages, at der foreligger et behov for mulighed for koordinering og i visse retninger justering af kommunernes jordpolitik. Det må formentlig være en fordel, at denne koordinerende og justerende virksomhed udøves gennem organer, der som de lokale tilsynsmyndigheder har indblik i kommunernes almindelige økonomi. Varetagelsen af de nævnte interesser på landsplan vil kunne ske gennem indenrigsministerens instruktionsbeføjelse over for tilsynsrådene efter § 47, stk. 2.

Den fornødne smidighed med hensyn til, at usdøvendigt arbejde med opnåelse af approbationer undgås i tilfælde, hvor de ovennævnte hensyn ikke gør sig gældende, er søgt opnået ved bestemmelsen om, at indenrigsministeren kan bestemme, at visse ejendomsdispositioner kan finde sted uden samtykke.

Det antages allerede efter den bestående lovgivning, at tilsynsmyndigheden kan give generelle tilladelser til kommunale ejendomsafhændelser, således at det f. eks. ved udstykningsforetagender undgås, at tilsynsmyndighedens samtykke skal indhentes til hvert enkelt parcelsalg. Sådanne generelle tilladelser anvendes i meget vidt omfang i praksis, idet et generelt samtykke normalt meddeles for et vist åremål ad gangen, ofte for 2 eller 3 år.

Der gøres ikke ved det foreliggende forslag nogen begrænsning i tilsynsmyndighedernes adgang til at meddele sådanne generelle samtykker. I det hele taget vil der gennem indenrigsministeriets instruktionsbeføjelse og gennem indenrigsministerens adgang til helt at undtage visse ejendomsdispositioner fra kravet om samtykke være basis for en yderligere smidiggørelse af reglerne, hvilket ikke mindst vil være naturligt på baggrund af, at der gennem inddelingsreformen i vidt omfang tilvejebringes større og administrativt mere bæredygtige kommuner.

Spørgsmål 26.

Kan ministeren foreslå et bedre udtryk end „skellig grund“ i § 60, stk. 2?

Svar:

Udtrykket „skellig grund“ er et ret almindeligt anvendt teknisk udtryk i lovgivningen, jfr. f. eks. lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning § 9, lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger § 20 samt lov nr. 102 af 6. april 1906 om køb § 47.

Dersom det af sproglige grunde findes ønskeligt at erstatte udtrykket, vil dette kunne ske med f. eks. „når tilsynsmyndigheden finder rimelig grund dertil“ eller blot med „når tilsynsmyndigheden finder grund dertil“.

Spørgsmål 27:

Vil det eventuelt være rimeligt at lade reglen om stedfortræderens adgang til at tage sæde i kommunalbestyrelsen finde tilsvarende anvendelse for ligningskommissionen?

Svar:

Efter reglen i § 66, stk. 4, skal de samme kommunalbestyrelsesmedlemmer, der vælger et ligningskommissionsmedlem, samtidig udpege en stedfortræder, som kan træde i hans sted, såfremt han i valgperiodens løb udtræder af ligningskommissionen eller afgår ved døden. Reglen adskiller sig således fra reglen om kommunalbestyrelsesmedlemmers stedfortrædere ved, at der for hvert enkelt ligningskommissionsmedlem udpeges en personlig stedfortræder.

Det vil næppe være hensigtsmæssigt at overføre reglen om stedfortræderes indtræden i kommunalbestyrelsen i forslaget § 15 på ligningskommissionen. Der afholdes ikke i ligningskommissionen noget konstituerende møde til valg af formand, næstformand og medlemmer af stående udvalg m. v. Endvidere fordeler arbejdsbyrden for ligningskommissionen sig tidsmæssigt ikke jævnt over året, og endelig vil egentlige afstemninger yderst sjældent forekomme i ligningskommissionen.

Dersom adgangen til indkaldelse af stedfortræder i ligningskommissionen ønskes udvidet, vil det formentlig være mere hensigtsmæssigt at indføre en bestemmelse svarende til § 48, stk. 3, sidste punktum, om stedfortrædere for medlemmer af tilsynsrådet. Det vil efter en sådan bestemmelse ikke være nogen betingelse for stedfortræderens ind-

træden, at et medlems fravær skal være af en vis varighed, men alene at det skyldes sygdom eller udførelse af offentligt hverv. At indkaldelsen af stedfortræderen kan ske også ved et medlems fravær i kortere perioder, vil især være af betydning, dersom medlemmet får forfald i perioden for det egentlige ligningsarbejde.

Der henvises endvidere til sidste stykke i svaret ad spørgsmål 28.

Spørgsmål 28:

Det ønskes oplyst, i hvilke tilfælde ministeren i medfør af § 66, stk. 6, påregner at fritage en kommune for pligten til at have ligningskommission.

Svar:

Efter den gældende ordning er ligningskommissionen obligatorisk for købstadkommunernes vedkommende, jfr. købstadkommunallovens § 24. For sognekommunernes vedkommende er spørgsmålet om ligningskommission et vedtægtsanliggende, idet det i landkommunallovens § 10, stk. 4, bestemmes, at der i styrelsesvedtægten kan træffes bestemmelse om, at ligningen i kommunen foretages af en ligningskommission.

Da der ved styrelseslovsforslaget gives alle primærkommuner samme status i styrelsesmæssig henseende, har reglen i forslaget § 66 måttet udarbejdes som en fælles regel for de nuværende købstadkommuner og sognekommuner.

Det har imidlertid ikke med reglens udformning været hensigten at udvide pligten til at have ligningskommission i forhold til den bestående retstilstand, og det forudsættes derfor, at bestemmelsen om indenrigsministeriets adgang til at fritage en kommune for pligten til at have ligningskommission, således at ligningen foretages af kommunalbestyrelsen, praktiseres således, at en sognekommune, der efter den gældende ordning ikke har haft ligningskommission og ej heller ønsker det under den nye styrelseslov, normalt vil kunne opnå fritagelse for pligten hertil.

Reglerne om ligningskommission hører efter deres indhold snarere hjemme i skattelovgivningen end i den kommunale styrelseslovgivning og bør formentlig ved lejlighed overføres til skattelovgivningen.

Spørgsmål 29:

Vil det ikke være hensigtsmæssigt, om der i forbindelse med § 68 udfærdiges en regel om, i hvilket omfang kommunerne ved ansættelse af tjenestemænd skal udfærdige instruks for tjenestemændenes tjenesteforhold (pligter, kompetence osv.)?

Svar:

Da der består betydelige forskelle i opbygningen af de enkelte kommuners administration og i indholdet af den enkelte ansattes tjenesteforhold, vil det næppe være muligt eller hensigtsmæssigt i selve loven at foreskrive regler om, i hvilket omfang kommunerne ved ansættelse af tjenestemænd skal udfærdige instruks for disse. Der synes på dette punkt at burde overlades kommunalbestyrelserne en betydelig frihed, og spørgsmålet om de kommunale tjenestemænds forretninger er derfor i forslaget § 68 gjort til et vedtægtsanliggende.

Det må dog i denne forbindelse bemærkes, at der, jfr. bemærkningerne til § 68, for tiden foregår forhandlinger de kommunale organisationer imellem om muligheden af at etablere et fælles lønorgan, og at man, indtil resultatet af disse forhandlinger foreligger, har fundet det rigtigst stort set at opretholde den gældende retstilstand vedrørende de kommunalt ansattes forhold.

I overvejelserne om den endelige udformning af bestemmelsen om de kommunalt ansattes forhold vil også spørgsmålet om udarbejdelse af instruks for kommunalt ansatte kunne indgå.

Spørgsmål 30.

Kunne hjemmelen til at stadfæste kommunens styrelsesvedtægt, jfr. § 67 smh. § 2, eventuelt tillægges tilsynsmyndigheden i stedet for indenrigsministeren?

Svar:

De kommunale styrelsesvedtægter indeholder i modsætning til f. eks. sundhedsvedtægter og bygningsvedtægter ikke bestemmelser, der umiddelbart er bindende for borgerne, men er et supplement til lovreglerne om kommunalbestyrelsens og den kommunale administrations konstituering og virksomhed.

Medens lokale forhold af geografisk, er-

hvervsmæssig eller befolkningsmæssig karakter spiller en betydelig rolle for indholdet af sundheds- og bygningsvedtægter, er disse forhold uden særlig betydning for styrelsesvedtægtens indhold. De af indenrigsministeriet udarbejdede normalvedtægter har da også umiddelbart fundet anvendelse i kommuner af meget forskellig karakter.

Medens der hidtil på grund af det forskellige lovgrundlag har været betydelige forskelle mellem de købstadkommunale, de sognekommunale og de amtskommunale vedtægter, vil en ny fælles styrelseslov medføre, at de grundlæggende principper for vedtægternes indhold bliver de samme.

Ved retsnormering gennem styrelsesvedtægter fremfor i selve loven vil det for det første være muligt at foretage de af samfundsudviklingen og særlovgivningen nødvendiggjorte ændringer i detailreglerne for kommunernes styrelse, uden at lovgivningsproceduren behøver at følges. For det andet vil der i et vist omfang kunne tages hensyn til individuelle ønsker fra den enkelte kommunalbestyrelses side.

I første henseende er der betydningsfulde fordele forbundet med, at godkendelse af styrelsesvedtægter og ændringer heri sker centralt. Medfører f. eks. en lovændring, at styrelsesvedtægterne må ændres, vil dette kunne ske ved, at indenrigsministeriet udsender en cirkulærskrivelse til samtlige kommunalbestyrelser, hvori der redegøres for nødvendigheden af de pågældende ændringer samt gives et udkast til den eller de nye vedtægtsbestemmelser. Normalt vil ændringerne kunne vedtages umiddelbart af kommunalbestyrelsen, der i så fald blot behøver at give ministeriet underretning herom. En sådan fremgangsmåde vil ikke blot være en rationalisering af selve ekspeditionsformen, men det forhold, at ministeriet tager initiativet til nødvendige eller ønskelige ændringer, vil formentlig medføre, at vedtægterne i højere grad, end tilfældet er i dag, vil blive løbende ajourført.

Med hensyn til muligheden af gennem vedtægterne at imødekomme den enkelte kommunalbestyrelses individuelle ønsker kan dette ske på forskellig måde.

Der kan for det første være tale om dispensation fra en i loven opstillet normalordning. Dette gælder f. eks. antallet af udvalg, jfr. forslagens § 19, stk. 5.

Der kan dernæst være tale om, at loven i hovedtræk normerer et område, medens detailbestemmelserne overlades til udarbejdelse i vedtægtsproceduren. Dette gælder f. eks. reglerne om årsoverslag og bevillinger, jfr. forslagens § 46.

Endelig kan forholdet være det, at loven blot giver hjemmel for, at visse forhold skal eller kan ordnes af vedtægten. Dette gælder f. eks. spørgsmål om størrelsen af vederlag til formanden og eventuelle pensions- og efterlønsbestemmelser, jfr. forslagens §§ 34 og 35.

For så vidt angår dispensationerne, er det klart, at disse ikke kan meddeles vilkårligt, idet de pågældende lovbestemmelser i så fald ville være meningsløse. Afgørelsen må i det enkelte tilfælde træffes ud fra mere eller mindre generelle retningslinier, men disse behøver naturligvis ikke at være uforanderlige.

Med hensyn til forhold, der i hovedtræk er fastsat i loven, vil muligheden for variation i detailbestemmelserne være begrænset derved, at hovedsigtet med lovbestemmelserne ikke må modvirkes. Også her må vedtægtsgodkendelsen altså ske ud fra visse grundprincipper.

Det samme gælder endelig, hvor loven blot hjemler, at visse forhold kan eller skal ordnes af vedtægten. Også her må det sikres, at vedtægtsbestemmelserne harmonerer med styrelseslovgivningens øvrige bestemmelser og med almindelige juridiske og administrative grundsynspunkter.

Indholdet af den vedtægtsgodkendende virksomhed er således en afvejelse af den enkelte kommunalbestyrelses individuelle ønsker over for interessen i at hævde de grundlæggende principper i retssystemet vedrørende kommunernes styrelse.

Det synes mindre hensigtsmæssigt at overlade denne afvejelsesfunktion til det enkelte lokale tilsynsråd eller at foretage en opdeling af afvejelsesfunktionen mellem ministeriet og de lokale tilsynsmyndigheder, idet dette vil kunne medføre en uensartethed i retsstillingen for kommunerne. Det er derfor i styrelseslovforslaget fastsat, at vedtægtsgodkendelse for alle kommuners vedkommende henhører under indenrigsministeren.

Indenrigsministeriet har under den gældende lovgivning i en lang række tilfælde

afgivet udtalelser om forståelser og fortolkninger af gældende vedtægter. Dette gælder også sognekommunale vedtægter, idet spørgsmålet er blevet forelagt af eller gennem amtsrådet. Erfaringen viser, at parterne praktisk taget altid har bøjet sig for indenrigsministeriets afgørelser.

Som også anført af kommunallovskommissionen (Betænkning pag. 127) må det stærkt understreges, at det forhold, at vedtægtsgodkendelsen henlægges til indenrigsministeren, ikke strider mod en decentraliseringstendens eller mod anerkendelsen af det lokale elements værdi i tilsynsudøvelsen. I styrelsesvedtægterne tages ikke stilling til, om statslige eller kommunale myndigheder skal være kompetente til at træffe afgørelser inden for de forskellige lovgivningsområder, lige så lidt som vedtægterne beskæftiger sig med det materielle indhold af kommunalbestyrelsernes eller tilsynsmyndighedernes beslutninger.

Spørgsmål 36:

Ministerens kommentarer til vedlagte henvendelser udbedes:

Henvendelse fra Provinshandelskammeret.

Henvendelse fra Den danske Købstadsforening.

Henvendelse fra borgmesteren på Frederiksberg.

Svar:

I. ad henvendelse fra Provinshandelskammeret af 1. februar 1967:

Der protesteres i Provinshandelskammerets henvendelse mod, at styrelseslovforslaget ophæver den i købstadkommunallovens § 10, stk. 3, hjemlede obligatoriske høring af den stedlige handelsstandsforening — forudsat denne er tilsluttet Provinshandelskammeret — i tilfælde, hvor pladser i byrådets stående udvalg til forvaltning af havnen i henhold til kommunens styrelsesvedtægt skal besættes med personer uden for byrådets midte.

Provinshandelskammeret ønsker tværtimod handelsstandsforeningernes indflydelse i havneudvalgene styrket derved, at der gives handelsstandsforeningerne ikke blot indstillingsret, men en egentlig besættelsesret til én eller flere pladser i kommunal-

bestyrelsens stående udvalg til havnens forvaltning.

Der er formentlig en del, der kan tale for at åbne mulighed for, at repræsentanter for en kommunes erhvervsliv kan deltage i det kommunale havneudvalgs arbejde. Styrelseslovforslaget opretholder da også bestemmelsen om, at det i styrelsesvedtægten kan bestemmes, at personer, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, kan vælges til medlem af havneudvalget, hvis de er villige dertil (§ 19, stk. 3, 2. pkt.).

Der er i realiteten ingen større forskel mellem købstadkommunallovens og styrelseslovforslagets bestemmelser på dette punkt. De stedlige handelsstandsforeninger (og andre interesserede) kan efter lovforslaget stadig over for kommunalbestyrelsen fremsætte ønsker om besættelse af pladser i havneudvalgene, men kommunalbestyrelsen afgør frit — som tilfældet er også efter den gældende lovgivning — om man vil imødekomme de fremsatte ønsker. Man har i styrelseslovforslaget alene fjernet den lovbestemte høring af handelsstandsforeningerne, idet der ikke ses at foreligge nogen speciel begrundelse for at give handelsstandsforeningerne — fremfor f. eks. havnearbejdernes fagforening — en lovfæstet indstillingsret.

For så vidt angår Provinshandelskammerets ønske om en egentlig ret til at besætte pladser i havneudvalget, må der peges på, at imødekommelsen af et sådant ønske vil være i direkte modstrid med de hensyn, der ligger bag såvel købstadkommunallovens som styrelseslovforslagets bestemmelser om stående udvalg. Disse udvalg er tillagt udøvende myndighed på kommunalbestyrelsens vegne, og kommunalbestyrelsen må derfor være bestemmende med hensyn til valg af de personer, der skal deltage i udøvelsen af denne myndighed. Det kan i denne forbindelse nævnes, at selv det sociale udvalg, der dog ved lovgivningen er tillagt en række beføjelser uafhængig af kommunalbestyrelsen, udelukkende består af medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen.

Dersom den stedlige handelsstandsforening (og eventuelt andre) ønskes tillagt en direkte besættelsesret til pladser i det udvalg, der skal varetage den umiddelbare forvaltning af havnens anliggender, bør

dette udvalg ikke længere have status som et af kommunalbestyrelsens stående udvalg. Det forekommer imidlertid i så fald rettest, at spørgsmålet om udvalgets fremtidige sammensætning og administrative placering henskydes til behandling i den af ministeren for offentlige arbejder nedsatte havnelovskommission.

II. ad henvendelse af 1. februar 1967 fra Den danske Købstadforening.

Til det af Den danske Købstadforening anførte kan følgende bemærkes:

Vedrørende § 15, stk. 1.

Adgangen til at kræve stedfortræder indkaldt tilkommer efter lovforslaget de medlemmer af kommunalbestyrelsen, der er valgt på den pågældende kandidatliste. Hvis en sådan liste alene er repræsenteret ved et enkelt medlem i kommunalbestyrelsen, vil det tilkomme dette medlem, dersom det får forfald af den i lovforslaget omhandlede karakter, at træffe beslutning om, hvorvidt stedfortræderen skal indkaldes. Det er ikke påkrævet, at det pågældende medlem træffer beslutningen i et kommunalbestyrelsesmøde.

Kun i det ret upraktiske tilfælde, at det forhindrede medlem er ude af stand til at træffe eller meddele kommunalbestyrelsen sin beslutning vedrørende stedfortræders indtræden, opstår et særligt problem for en énmandsgruppe, og man kunne her eventuelt overveje, om krav om stedfortræders indtræden burde kunne rejses af kommunalbestyrelsen eller af det forhindrede medlems stedfortræder. Det forekommer imidlertid mindre naturligt at lade spørgsmålet om indkaldelse af en énmandsgruppes stedfortræder bero på en afgørelse af kommunalbestyrelsens flertal, ligesom man må stille sig tvivlende over for rimeligheden af at tillægge stedfortrædere for énmandsgrupper en selvstændig adgang til at kræve sig indkaldt, som ikke tilkommer stedfortræderne for de øvrige medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Det rejste spørgsmål har givet anledning til overvejelser om, hvorvidt det ville være mere hensigtsmæssigt at foreskrive en almindelig ordning om, at stedfortræder skal indtræde, når et medlem er forhindret i at varetage sit hverv i et nærmere fastsat tids-

rum, og at den fornødne indkaldelse skal ske ved kommunalbestyrelsens foranstaltning. Det tidsrum, der i så fald skal hengå, før stedfortræder indkaldes, bør dog i så tilfælde være længere end 1 måned.

Der kan i denne forbindelse også peges på, at mange kommunalbestyrelser formentlig også under den fremtidige ordning kun vil afholde ét møde om måneden, hvorfor et forfald af kun 1 måneds varighed under alle omstændigheder må forekomme meget kort som grundlag for stedfortræderindtræden. Hvis der stilles krav om, at forfaldet skal have en forventet varighed af mindst 3 måneder, vil man til gengæld uden særlig betænkelighed kunne acceptere enhver lovlig forfaldsgrund som grundlag for stedfortræderindkaldelse, altså ikke blot sygdom eller udførelse af offentligt hverv.

Man kan yderligere rejse det spørgsmål, om ikke stedfortræderen, når han har fungeret i længere tid, f. eks. mindst 1 år, bør opnå status af egentligt medlem af kommunalbestyrelsen, idet man i så fald kunne lade det fraværende medlem overgå som nr. 1 på stedfortræderlisten. Det fraværende medlem vil således, dersom han vender tilbage inden valgperiodens udløb, indtræde på ny, dersom den oprindelige stedfortræder eller et andet medlem valgt på samme kandidatliste udtræder eller får forfald i en længere periode. Det vil imidlertid være mest naturligt at placere en bestemmelse af det nævnte indhold i den kommunale valglov.

Vedrørende § 16, stk. 5.

Som anført i kommunallovskommissionens betænkning pag. 19 forudsættes arbejdet med en revision af særlovgivningen forberedt af de respektive fagministerier, når retningslinierne for den nye kommunestruktur er fastlagt af folketinget, således at ændringer vil kunne træde i kraft samtidig med, at kommunalreformen føres ud i livet.

Hjemmelen til at tillægge formanden for det sociale udvalg et honorar findes i lov om offentlig forsorg § 3. I overensstemmelse med det forannævnte forudsættes det, at socialministeriet — dersom det skønner, at den nævnte bestemmelse overflødiggøres af den nye styrelseslovs bestemmelser om honorarer til udvalgsformænd — stiller forslag om ændring af forsorgsloven på dette punkt.

Det vil være u hensigtsmæssigt at ændre speciallovgivningen ved indføjelſe af ophævelſe- og ændringsbestemmelſer i den kommunale ſtyrelſeſlov.

Vedrørende § 21, stk. 2.

Det er efter forſlagetſ § 37 økonomiudvalget, der til kommunalbeſtyrelſen udarbejder forſlag til kommunens årſoverslag. Økonomiudvalgetſ udarbejdelse af forſlaget er andet og mere end blot en ſammenſtykning af de enkelte udvalgs bidrag, idet økonomiudvalget forudſættes at udøve en koordinerende virksomhed ſamt at foretage de nødvendige korrektioner i forſlaget ud fra en helhedſvurdering af kommunens økonomi. Man har på denne baggrund netop foretrukket ordet „bidrag“ om det materiale, dette udvalg tilvejebringer, idet det er fundet hensigtsmæssigt at forbeholde ordet „forſlag“ for den indſtilling, økonomiudvalget foretager til kommunalbeſtyrelſen.

Ordene „for det kommende regnskabsår“ bør bibeholdes, idet der i § 21, stk. 2, alene ſigtes til de nødvendige bidrag til det overſlag, der ſkal have de i § 40 omtalte retſvirkninger i henseende til at afgive den bindende regel for næſte års ſkatteudſkrivning og kommunale forvaltning overhovedet. Det er her fundet hensigtsmæssigt at give økonomiudvalget en udtrykkelig adgang til at foreſkrive en beſtemt frift for bidrag, idet dette er af betydning for, at økonomiudvalget kan overholde friften for afgivelsen af forſlaget til kommunalbeſtyrelſen.

Nytten og ønſkverdigheden af flerårige anlægs- og driftſoverslag er ubestridelig. Diſſe kan imidlertid ikke have de foranævnte retſvirkninger efter § 40, men er vejledende for kommunalbeſtyrelſen, ſom frit kan foretage ændringer heri. Det følger af beſtemmelſen i forſlagetſ § 22, 2. pkt., at kommunalbeſtyrelſen kan pålægge udvalgene at forſyne økonomiudvalget med alt fornødent materiale til ſådanne flerårige overſlags udarbejdelse.

Man kan imidlertid rejſe det ſpørgſmål, om ikke den vejledning, flerårige anlægs- og finſieringsplaner kan give, i mange tilfælde vil være en nødvendig forudſætning for, at kommunalbeſtyrelſens medlemmer kan overſkue konſekvenserne på lidt læn-

gere ſigt af ſåvel de bevillinger, der indeholdes i årſoverslaget ſom af bevillinger i øvrigt. Efter lovforſlagetſ § 37 påhviler det imidlertid kun økonomiudvalget at ledsage forſlaget til årſoverslag med investeringsplaner, finſieringſoverſigter og lign., for ſå vidt ſådanne foreligger. I det omfang de nævnte planer og overſigter er en nødvendig forudſætning for en forſvarlig bedømmelſe af kommunens økonomi, må det imidlertid forekomme naturligt at foreſkrive en pligt for økonomiudvalget til at ſørge for materialetſ tilvejebringelſe i forbindelse med udarbejdelsen af forſlaget til årſoverslag. Dette vil kunne ſke ved, at forſlagetſ § 37, stk. 3, affattes ſåledes:

„Forſlaget ledsages af oplyſninger om forventede kaſſebevægelſer i det kommende regnskabsår. I det omfang, det er fornødent for en forſvarlig bedømmelſe af kommunens økonomi, ſkal forſlaget endvidere ledsages af investeringsplaner og finſieringſoverſigter.“

Vedrørende § 31, stk. 2.

Som anført i bemærkningerne til forſlagetſ § 31, stk. 2, har det ikke været tanken med beſtemmelſen at ændre den nuværende kompetencefordeling mellem de forskellige kommunale organer. På baggrund bl. a. af, at de ſtående udvalg udfører en betydelig adminiſtrerende virksomhed, har man bevidſt undgået udtrykket, at „formanden har ledelsen af kommunens adminiſtration“, der ville kunne opfattes ſom om loven tilſigtede en ændring i opbygningen af kommunestyretſ ſtruktural. I ſtedet har man anvendt udtrykket, at formanden har „den daglige ledelſe af kommunens adminiſtration“ ſom bedre dækkende de beføjelſer af mere organiſatorisk, koordinerende og ekſpeditionsmæssig karakter, der efter forſlaget tilkommer formanden.

Vedrørende § 37, stk. 1.

Med henſyn til den afgørende retlige forſkel mellem årſoverslaget og vejledende flerårige driftſ- og kapitaloverſlag henviſes til beſvarelsen ad § 21, stk. 2.

Med henſyn til anvendelsen af ordet „overſlag“ i ſtedet for „budget“ kan anføres, dels at ordet „overſlag“ er det i de gældende ſtyrelſeſlove anvendte, dels at man

Bilag til beretn. fra udv. ang. lovf. om kommunernes styrelse.

i forslaget i det hele har bestræbt sig på at undgå fremmedord, hvor et dækkende dansk udtryk forefindes.

Vedrørende § 37, stk. 2.

Under hensyn til, at forslaget § 54 indeholder tilstrækkelig hjemmel til at sikre, at de i § 37, stk. 2, nævnte angivelser foretages, er sidstnævnte bestemmelse ikke udtryk for nogen retlig nødvendighed, og Købstadforeningens ønske om, at bestemmelsen udgår, vil kunne imødekommes uden betænkelighed.

Vedrørende § 38, stk. 1.

Med hensyn til anvendelsen af ordet „årsoverslag“ henvises til besvarelsen ad § 21, stk. 2.

Med hensyn til fristerne for årsoverslagets behandling i kommunalbestyrelsen stilles der alene krav om, at 2. behandling skal finde sted senest 31. marts, og at overslagets 1. behandling skal finde sted mindst 3 uger før 2. behandling. Det er i forvejen bekendt, hvilke år der afholdes kommunalvalg, og kommunalbestyrelsen vil kunne undgå, at valget kolliderer med tidspunktet for overslagets 1. behandling, ved simpelthen at foretage denne kortere eller længere tid forud for kommunalvalget.

Lovgivningen om kildeskat vil imidlertid medføre, at forslagens bestemmelser om overslagsfrister må ændres på en sådan måde, at det af Købstadforeningen nævnte problem bortfalder.

Vedrørende § 39.

Med hensyn til den retlige forskel mellem årsoverslaget og de flerårige overslag henvises til besvarelsen ad § 21, stk. 2.

De flerårige overslags funktion er som nævnt at være vejledende for kommunalbestyrelsen. Bl. a. fordi de flerårige overslag frit kan ændres af kommunalbestyrelsen, vil det næppe være hensigtsmæssigt at foreskrive, at disse skal være tilgængelige for kommunens beboere.

Vedrørende § 40, stk. 1.

Da der som nævnt knytter sig bestemte retsvirkninger til årsoverslaget, vil det ikke være rigtigt at erstatte ordet „årsoverslaget“ med det mere ubestemte „driftoverslaget“, der bl. a. også kan betegne et af de

tidligere omtalte, uforbindende flerårige overslag.

Vedrørende § 40, stk. 2.

Med hensyn til anvendelsen af ordene „årsoverslaget“ og „driftoverslaget“ henvises til besvarelsen ad § 40, stk. 1.

Efter den af Købstadforeningen foreslåede affattelse af § 40, stk. 2, vil en foranstaltning, der er påbudt ved lov, og som medfører indtægter eller udgifter, der ikke er forudset i årsoverslaget, ikke kunne iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt bevilling hertil. En sådan indskrænkning af adgangen til ved lovgivningen med omgående virkning at pålægge kommunerne at udføre foranstaltninger må forekomme uantagelig.

Man vil imidlertid i nogen grad kunne tilgodese de bag Købstadforeningens ændringsforslag liggende hensyn ved at affatte § 40, stk. 2, således:

„Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er forudset i årsoverslaget, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling i form af en til lægsbevilling til årsoverslaget eller en bevilling uden for årsoverslaget (kapitalbevilling). Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.“

Vedrørende § 45.

Økonomiudvalgets aflæggelse af kommunens årsregnskab bør ikke unødigt udsættes. Det må anses at være af værdi, at loven sætter en bestemt frist for udvalgets regnskabsaflæggelse, selvom denne frist af tekniske grunde undertiden må overskrides. Der er ikke i forslaget angivet retsvirkninger af overskridelse af fristen, der således først og fremmest er en ordensforordning, og såvel kommunalbestyrelsen som tilsynsmyndigheden må antages i givet fald at ville tolerere overskridelser, der er rimeligt begrundet. Det synes derfor ikke hensigtsmæssigt at svække bestemmelsen ved som af Købstadforeningen foreslået at indføje „så vidt muligt“. Der synes ej heller at være anledning til i loven at sætte fristen senere

end udgangen af september, hvilket er 1 måned senere end den nugældende frist for købstæderne og 2 måneder senere end den nugældende frist for sognekommuner.

Vedrørende § 45, stk. 2.

Den af Købstadforeningen foreslåede indføjelser af ordet „tillige“ kan ikke give anledning til betænkelighed.

Vedrørende § 57, stk. 2.

Den foreslåede ændring, der foruden en forlængelse af åremålet tillige åbner mulighed for uden samtykke at yde garanti for lån, der afdrages ved, at rente og afdrag erlægges med faste ydelser gennem låneperioden (annuitetslån), kan næppe give anledning til betænkelighed.

Vedrørende § 57, stk. 3.

Den foreslåede ændring, der indebærer, at der også efter stk. 3 uden samtykke kan ydes garanti for annuitetslån, kan næppe give anledning til betænkelighed.

Vedrørende § 59, stk. 1.

Der vil utvivlsomt fortsat bestå en betydelig samfundsinteresse i tilvejebringelse af byggemodnet jord til såvel bolig- som erhvervsformål. Denne interesse rækker ud over det rent lokale plan og er af både planlægningsmæssig og finansieringsmæssig karakter. Ikke mindst med hensyn til finansieringen af samfundsforsyningen med byggemodnet jord foreligger der et behov for koordinering og i visse retninger justering af kommunernes jordpolitik. Det må anses for hensigtsmæssigt, at denne koordinerende og justerende virksomhed udøves gennem organer, der som de almindelige lokale tilsynsmyndigheder har et generelt indblik i kommunernes økonomi. På landsplan vil varetagelsen af de nævnte interesser kunne ske gennem indenrigsministerens instruktionsbeføjelse over for tilsynsrådene, jfr. forslaget § 47, stk. 2.

Den fornødne smidighed med hensyn til, at unødvendigt arbejde med opnåelse af approbationer undgås i tilfælde, hvor hensyn til koordinering og planlægning ikke gør sig gældende, er tilgodeset ved forslaget bestemmelse om, at indenrigsministeren kan bestemme, at visse ejendomsdispositioner

kan finde sted uden samtykke. Det er hensigten med hjemmel i denne bestemmelse at fritage især sager om mindre ejendoms- erhvervelser fra krav om godkendelse.

Endvidere må det erindres, at såvel efter den bestående som efter den foreslåede lovgivning kan tilsynsmyndighederne give generelle samtykker til kommunale ejendomsdispositioner. Denne adgang anvendes i dag i vidt omfang, men en yderligere anvendelse vil formentlig frembyde sig som naturlig på baggrund af, at der gennem inddelingsreformen tilvejebringes administrativt mere bæredygtige kommuner.

Hertil kommer, at finansiering af kommunernes ejendomserhvervelser i overvejende grad sker gennem lånoptagelse over et længere åremål, og at en sådan lånoptagelse kræver tilsynsmyndighedens samtykke efter forslaget § 55. Købstadforeningens forslag om bortfald af nødvendigheden af tilsynsmyndighedens samtykke til ejendomserhvervelser vil derfor formentlig i praksis være af begrænset betydning for kommunerne.

Endelig må det understreges, at i henseende til såvel fysisk som økonomisk planlægning har kommunernes ejendomserhvervelser med de heraf følgende konsekvenser med hensyn til udviklingens retning og offentlige investeringer fuldt så megen tilsynsmæssig interesse som kommunernes ejendomsafhandlinger.

Det af Købstadforeningen stillede forslag kan derfor ikke tiltrædes.

Vedrørende § 59, stk. 2.

Købstadforeningens forslag om at ændre ordet „salgssummen“ til „salgsprovenuet“ kan tiltrædes.

Vedrørende § 66.

Bestemmelserne om ligningskommission hører efter deres indhold snarere hjemme i skattelovgivningen end i den kommunale styrelseslovgivning og bør formentlig ved lejlighed overføres til skattelovgivningen. Efter forslaget § 66, stk. 5, fastsættes de nærmere regler om ligningskommissionens forretningsgang i styrelsesvedtægten, og dersom bestemmelserne om ligningskommission ikke forinden er overført til skattelovgivningen, vil spørgsmålet om nærmere regler om ligningskommissionen blive be-

handlet i forbindelse med indenrigsministeriets udsendelse af vejledende normalstyrelsesvedtægter.

Vedrørende § 67.

Det fremgår af § 2, stk. 2, at indenrigsministeren stadfæster kommunernes styrelsesvedtægter. Der vil imidlertid intet være til hinder for, at der i § 67, 1. pkt., foran ordet „stadfæstelse“ indsættes ordet „indenrigsministerens“.

Vedrørende § 69, stk. 3, pkt. 1.

Det tiltrædes, at bestemmelsen i købstadkommunallovens § 19, stk. 1, bør ændres således, at også et andet af kommunalbestyrelsens medlemmer end borgmesteren kan være formand for brandkommission og sundhedskommission.

Spørgsmålet om, hvorvidt politimesteren fortsat bør kunne være formand for de nævnte kommissioner, bør næppe afgøres i forbindelse med behandlingen af styrelsesloven, men bør henvises til løsning i henholdsvis brandlovgivningen og sundhedslovgivningen.

III. ad henvendelse af 27. januar 1967 fra borgmesteren på Frederiksberg.

Efter § 1 i det foreliggende lovforslag om kommunernes styrelse skal lovens bestemmelser være gældende for amtskommuner og samtlige øvrige kommuner med undtagelse af Københavns kommune. Frederiksberg kommune er således omfattet af forslaget, hvorimod lov om revision af den kommunale inddeling udtrykkeligt undtager Frederiksberg kommune, jfr. lovens § 24.

Styrelseslovforslagets geografiske område omfatter herefter de kommuner, som er undergivet de gældende love om henholdsvis købstadkommunernes og landkommunernes styrelse, og man har ved udarbejdelsen af forslaget bestræbt sig på i videst muligt omfang at formulere ensartede regler for de forskellige kommunetyper, jfr. herved kommunallovskommissionens betænkning side 123. Man fandt det dog nødvendigt at gøre undtagelse fra dette princip for Århus kommunes vedkommende af hensyn til opretholdelsen af den her bestående særlige magistratsordning, som har hjemmel i købstadkommunalloven. Forslaget indeholder således i § 65 en bestemmelse, som hjemler op-

retholdelse af en magistratsordning for Århus, og som fastslår, at der i kommunens styrelsesvedtægt kan træffes „bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen nødvendiggør“.

Det var genstand for overvejelse i kommunallovskommissionen, om man — ud over bestemmelserne vedrørende magistratsordningen i Århus — burde foreslå hjemmel til i særlige tilfælde at fravige styrelseslovens regler. Man fandt det imidlertid rigtigst at overlade det til de — formentlig ganske få — kommuner, der efter lovforslagets fremsættelse måtte finde det påkrævet at få indsat hjemmel til for deres vedkommende at fravige lovens regler, selv at rette henvendelse til og motivere deres ønske over for folketingsudvalget, således at folketinget fik afgørelsen med hensyn til spørgsmålet om fravigelsesadgang.

Efter den gældende købstadkommunallovs § 34, stk. 2, „bliver Frederiksberg kommune at anse som købstad“, men der tages hensyn til de særlige frederiksbergske forhold derved, at det videre bestemmes, at „den nærmere ordning fastsættes under hensyntagen til de for denne kommune gældende særlige bestemmelser og med de lempelser, som må anses for ønskelige, i en af Frederiksberg kommunalbestyrelse vedtagen, af indenrigsministeren stadfæstet vedtægt.“

I henvendelsen fra borgmesteren på Frederiksberg henstilles, at der i styrelseslovforslaget indflettes en bestemmelse svarende til den nuværende købstadkommunallovs, således at en hensyntagen til Frederiksbergs særlige geografiske og administrative position fortsat muliggøres.

Til nærmere belysning af Frederiksberg kommunes særlige stilling peges der i henvendelsen på en række områder, hvor der i styrelsesmæssig henseende gælder specielle regler for kommunen. Dette er således tilfældet med hensyn til bygnings- og brandkommission, ligningsvæsenet, årsoverslag og -regnskab, revision, forbrug af kapitalformue samt lånoptagelser.

Endvidere peges på, at Frederiksberg kommune også i den øvrige lovgivning har en speciel stilling på en række punkter. For Frederiksberg gælder således en speciel bygge lov og en speciel lov om matrikelvæsenet. Endvidere tages der i en række love specielle hensyn til Frederiksberg, så-

ledes f. eks. i folketingsvalgloven og vejbestyrelsesloven.

Endelig peges der på, at da lovforslaget (nu loven) om revision af den kommunale inddeling ikke gælder Københavns amtsrådskreds, vil Frederiksberg kommune blive den eneste primærkommune i landet (foruden Københavns kommune) med selvstændigt sygehusvæsen.

Frederiksbergs ønske om indsættelse af den nødvendige hjemmel til, at de lempelser i styrelsesmæssig henseende, som kommunens specielle stilling på en række områder kan gøre ønskelig, fortsat kan indrømmes, synes velmotiveret og kan anbefales imødekommet.

Ålborg byråd har i en henvendelse af 24. april 1967 til indenrigsministeriet oplyst, at man har vedtaget fra 1. april 1970 at indføre en magistratsordning i lighed med den århusianske. Under henvisning hertil har byrådet anmodet om, at der gennem en ændring af styrelseslovforslagets § 65 skabes den fornødne hjemmel herfor. Ålborgs beslutning er indførelse af en magistratsordning er bl. a. begrundet ved, at en mere direkte forbindelse mellem de forskellige administrationsgrene må anses for ønskelig, idet det nuværende udvalgssystem har vist sig ikke at virke tilfredsstillende i en kommune af Ålborgs størrelse.

Også anmodningen fra Ålborg byråd kan anbefales imødekommet.

I overensstemmelse med det foranstående foreslås det, at forslaget § 65, stk. 1-4, affattes således:

„§ 65. I styrelsesvedtægten for Frederiksberg, Ålborg og Århus kommuner kan der træffes bestemmelse om, at der til deltagelse i styrelsen af kommunens anliggender oprettes en magistrat.

Stk. 2. Bestemmelser om den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender, herunder hvilke forretninger der henlægges til de enkelte magistratsmedlemmer til udførelse på disses eget ansvar, fastsættes i vedtægten.

Stk. 3. Der kan i styrelsesvedtægten optages bestemmelser om vederlag og pension til borgmestre og rådmænd.

Stk. 4. I vedtægten træffes endvidere bestemmelse om de fravigelser af denne lovs indhold, som magistratsordningen nødvendiggør.“

I den forannævnte henvendelse fra Frederiksberg peges der yderligere på, at Frederiksberg kommune i henhold til styrelseslovforslaget undergives tilsynsrådet for Københavns amtsrådskreds, hvorimod kommunens borgere — da Frederiksberg i henhold til inddelingsloven fortsat vil stå uden for amtskommunen — ikke som borgerne i de øvrige primærkommuner i Københavns amtsrådskreds har mulighed for at vælge til Københavns amtsråd og dermed få indflydelse på tilsynsrådets sammensætning. Det foreslås i den anledning, at Frederiksberg i lighed med København forbliver under indenrigsministeriets tilsyn, idet man yderligere henviser til, at et amtsorganiseret tilsynsråd vil stå fremmed over for de særlige frederiksbergske problemer.

Den anførte argumentation kan ikke frakendes vægt. Kommunens ønske med hensyn til tilsynsmyndighed vil kunne imødekomes ved, at forslaget § 47, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., affattes således:

„§ 47. Tilsynet med amtskommunerne samt med Frederiksberg kommune varetages af indenrigsministeren.

Stk. 2. Tilsynet med de øvrige primærkommuner varetages af tilsynsrådene, jfr. § 48.“

Spørgsmål 37:

I tilslutning til gennemgangen af bestemmelsen i § 21 spørges, hvorvidt en borgmester eller en udvalgsformand kan disponere over kommunens midler — f. eks. til en rejse — hvis ikke dispositionen er besluttet i et udvalgsmøde.

Svar:

Det fastslås i forslaget § 40, stk. 2, at bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen. Denne grundsætning svarer til bestemmelserne i de gældende styrelseslove.

Efter forslaget § 21 bestyrer udvalgene de anliggender, der er underlagt dem, inden for rammerne af det vedtagne årsoverslag i forbindelse med kommunalbestyrelsens vedtagelser. Heraf følger bl. a., at kommunalbestyrelsen i forbindelse med en bevilling vedrørende et udvalgs virksomhedsområde kan fastsætte nærmere bestemmelser om bevillingens anvendelse, herunder f. eks., at den foranstaltning, til hvilken bevillingen er givet, først må iværksættes efter nærmere

beslutning af kommunalbestyrelsen. Kommunalbestyrelsen vil i øvrigt også kunne bestemme, at beløb, der tidligere uden forbehold er bevilget til foranstaltninger under et udvalgs virksomhedsområde, skal ned sættes eller først må forbruges efter nærmere beslutning af kommunalbestyrelsen eller eventuelt økonomiudvalget, jfr. herved bestemmelsen i forslaget § 22 om, at udvalgene — med de begrænsninger, der er fastsat i lovgivningen — i enhver henseende er undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger. Denne bestemmelse, der svarer til, hvad der sædvanligvis indeholdes i kommunernes styrelsesvedtægter, må dog undergives den naturlige begrænsning, at kommunalbestyrelsen ikke på egen hånd ved mere eller mindre generelle beslutninger fuldstændig kan forrykke det kompetenceforhold mellem kommunalbestyrelsen og udvalgene og mellem udvalgene indbyrdes, der er fastsat i den for kommunen stadfæstede styrelsesvedtægt.

Med hensyn til den beslutningsmyndighed, der efter det forannævnte således tilkommer udvalgene, er det i forslaget § 20 fastsat, at udvalgene udøver deres virksomhed i møder, og at alle beslutninger træffes ved stemmeflertal. Som nævnt i bemærkningerne til forslaget § 21 har man imidlertid ikke ved fastsættelsen af de nærmere regler for udvalgenes virksomhed taget sigte på at regulere et udvalgs adgang til gennem generelle eller konkrete bemyndigelser at

overlade til formanden, enkelte medlemmer eller personer i kommunens tjeneste udadtil at optræde på kommunens vegne. Det nævnes videre, at dette er i overensstemmelse med et i dansk ret almindelig anerkendt princip om, at spørgsmålet om overdragelse af beføjelser inden for forvaltningen er ulovbestemt.

En borgmester eller en udvalgsformand vil derfor, uden at beslutning i det enkelte tilfælde i kommunalbestyrelsen eller et udvalgsmøde er fornøden, kunne disponere over kommunens midler til f. eks. en rejse til varetagelse af kommunalt formål, hvis fornøden bevilling fra kommunalbestyrelsen foreligger, og hvis det udtrykkelig eller stiltiende (f. eks. ifølge sædvane) er overladt til vedkommende at foretage rejser i forbindelse med varetagelsen af vedkommende kommunale formål, eller rejsen er en nødvendig og påregnelig forudsætning for opfyldelsen af en kommunal opgave, der påhviler den pågældende. For formandens vedkommende må der yderligere peges på, at formanden efter forslaget § 31 drager omsorg for udførelsen af kommunalbestyrelsens beslutninger og har den daglige ledelse af kommunens administration. I det omfang varetagelsen af disse funktioner nødvendiggør f. eks. rejser, vil disse kunne foretages som et led i udførelsen af de pligter, der efter loven påhviler kommunalbestyrelsens formand.

B. Spørgsmål, der har været til mundtlig drøftelse i samråd med ministeren.

- C. Der ønskes en drøftelse af spørgsmålet om kommunalbestyrelsens medlemstal. Er man bundet for stærkt med 25 medlemmer for amtskommunernes vedkommende? Er 25 medlemmer for højt sat for primærkommunernes vedkommende?
- D. Der ønskes en drøftelse om fremgangsmåden ved valg af formand og næstformand til kommunalbestyrelsen, jfr. § 6.
- E. Amtmandens forhold til amtsrådet ønskes nærmere drøftet.
- F. Der ønskes en drøftelse om muligheden

for en udvidet adgang til at kræve stedfortræderen indkaldt til midlertidigt at tage sæde i kommunalbestyrelsen, jfr. § 15, stk. 1, f. eks. under udførelse af et privat hverv.

- G. Der ønskes en nærmere drøftelse om formuleringen af lovforslagets § 29 vedrørende spørgsmålet om, på hvilke betingelser et udvalgsmedlem kan påtage sig arbejde for eller leverancer til den gren af kommunens forvaltning, der foretås af vedkommende udvalg.
- H. Der ønskes en drøftelse om tidsfristen for

økonomiudvalgets udarbejdelse af amtskommunernes årsoverslag. Bør den ikke forkortes?

I. Er det rimeligt, at et medlem er udelukket fra at deltage i tilsynsrådets forhandlinger og afstemning i sager, der

vedrører en primærkommune, i hvilken den pågældende er medlem af kommunalbestyrelsen, jfr. lovforslagets § 50, stk. 3?

J. Bør den for Århus bestående magistratsordning eventuelt udvides til at omfatte andre større byer?

Underbilag til bilag 1.

Ad spørgsmål 6:

**Indbyggerantal og antal kommunalbestyrelsesmedlemmer i købstadkommuner
og kommuner med Marstal-status med over 10.000 indbyggere.**

Kommunens navn	Indbyggertal pr. 1. april 1966	Antal kom- munalbesty- relsesmedl.	Kommunens navn	Indbyggertal pr. 1. april 1966	Antal kom- munalbesty- relsesmedl.
1. Århus	116.625	21	22. Haderslev	20.778	19
2. Odense	107.168	25	23. Nykøbing F.	17.883	17
3. Ålborg	85.064	25	24. Skive	17.267	17
4. Esbjerg	55.779	25	25. Holbæk	16.489	15
5. Randers	42.506	19	26. Nakskov	16.056	21
6. Roskilde	37.149	19	27. Hjørring	15.586	15
7. Horsens	37.026	25	28. Korsør	15.232	13
8. Kolding	36.929	21	29. Køge	14.916	15
9. Fredericia	33.292	19	30. Åbenrå	14.659	17
10. Vejle	32.025	17	31. Rønne	13.237	17
11. Herning	29.924	15	32. Grenå	13.124	15
12. Helsingør	29.846	19	33. Vordingborg	11.865	15
13. Silkeborg	25.918	19	34. Kalundborg	11.744	13
14. Viborg	24.883	15	35. Skagen	11.603	13
15. Frederikshavn	24.475	17	36. Nyborg	11.597	13
16. Svendborg	23.697	17	37. Ringsted	11.523	13
17. Sønderborg	22.690	21	38. Assens	11.322	15
18. Næstved	22.472	15	39. Varde	11.121	11
19. Holstebro	22.463	15	40. Kerteminde	10.382	19
20. Slagelse	22.062	17	41. Skanderborg	10.288	17
21. Hillerød	21.235	17	42. Nr. Sundby	10.002	11

Bilag 2.

DEN DANSKE KØBSTADFORENING

Den 1. februar 1967.

I anledning af det af indenrigsministeren den 7. december 1966 for folketinget fremsatte forslag til lov om kommunernes styrelse skal man herved meddele, at det foreliggende lovforslag giver købstadforeningen anledning til følgende bemærkninger:

Som det er udvalget bekendt, har købstadforeningen gennem sine repræsentanter i kommunallovskommissionen og dennes arbejdsudvalg i princippet tilsluttet sig de hovedsynspunkter, der kommer til udtryk i det nu foreliggende forslag til lov om kommunernes styrelse.

De bemærkninger, man har at knytte til lovforslaget, er derfor hovedsagelig af teknisk karakter og formuleret ud fra ønsket om, at den pågældende lov bliver så entydig i sine bestemmelser som overhovedet muligt.

Man tillader sig således at henstille til folketingsudvalgets overvejelse, at der i lovforslagets bestemmelser sker følgende ændringer:

Ad § 15, stk. 1:

Ifølge lovforslagets § 15, stk. 1, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældendes kandidatliste, når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde eller i mindst 1 måned på grund af sygdom eller udførelse af et offentligt hverv vil være forhindret i at varetage sit hverv som medlem af kommunalbestyrelsen, kræve stedfortræderen indkaldt til midlertidigt at tage sæde i kommunalbestyrelsen.

Købstadforeningen er af den opfattelse, at den pågældende bestemmelse ikke angiver den fornødne fremgangsmåde for indkaldelse af stedfortræder, for så vidt en politisk gruppe i et byråd alene er repræsenteret ved én person og det er den pågældende, der er forhindret i at deltage i udøvelsen af det ham pålagte offentlige hverv.

Man henstiller derfor, at der i loven under § 15, stk. 1, gives regler for fremgangsmåden i disse tilfælde.

Ad § 16, stk. 5:

Ifølge § 16, stk. 5, kan kommunalbestyrelsen, når ganske særlige hensyn taler derfor, med tilsynsmyndighedens samtykke tillægge formanden for et udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen, et årligt honorar.

Købstadforeningens bestyrelse kan helt tilslutte sig denne bestemmelse og finder anledning til at fremhæve, at man ville finde det ønskværdigt, om bestemmelsen i § 16, stk. 5, blev den, der i alle tilfælde kom til anvendelse ved indrømmelse af vederlag til udvalgsformænd. Man ville derfor finde det hensigtsmæssigt, om hjemmelen i sociallovgivningen til med socialministeriets godkendelse at yde honorar til formanden for det sociale udvalg samtidig med lovens gennemførelse blev ophævet.

Ad § 21, stk. 2:

Ifølge § 21, stk. 2, skal udvalgene efter anmodning af økonomiudvalget og inden for en frist, der fastsættes af dette udvalg, indsende bidrag til årsoverslaget for det kommende regnskabsår.

Efter købstadforeningens opfattelse er den foreslåede bestemmelse for upræcis, og man skal derfor tillade sig at foreslå, at ordet „bidrag“ ændres til „forslag og andre bidrag til overslaget“, medens ordene „for det kommende regnskabsår“ bør udgå, idet der bør åbnes mulighed for indkrævning af oplysninger og forslag for mere end det kommende regnskabsår, såfremt kommunalbestyrelsen eller økonomiudvalget ønsker at arbejde med flerårige budgetter.

Ad § 31, stk. 2:

Ifølge § 31, stk. 2, har formanden „den daglige ledelse af kommunens administration“.

Købstadforeningen ville finde det mere svarende til de faktiske omstændigheder, om den pågældende bestemmelse formuleredes således, at det i lovforslagets § 31, stk. 2, blev fastslået, at formanden har „ledelsen af kommunens administration“.

Ad § 37, stk. 1:

Ifølge § 37, stk. 1, udarbejder økonomiudvalget inden den 1. februar til kommunalbestyrelsen forslag til kommunens årsoverslag for det kommende regnskabsår.

Købstadforeningen foreslår ordet „årsoverslag“ ændret til „overslag“, og ordene „for det kommende regnskabsår“ foreslås slettet under hensyn til mulighederne for udarbejdelse af både drifts- og kapitalbudgetter og af flerårige budgetter. I øvrigt skal man tillade sig at pege på, at anvendelsen af ordet „budget“ fremfor ordet „overslag“ i højere grad havde dækket den i kommunerne sædvanlige sprogbrug på dette område.

Ad § 37, stk. 2:

I lovforslagets § 37, stk. 2, er der givet anvisninger for, hvilke oplysninger forslaget til årsoverslagets enkelte poster skal indeholde.

Under henvisning til, at indenrigsministeriet ifølge bestemmelsen i lovforslagets § 54, stk. 1, foreskriver formen for kommunernes årsoverslag og regnskab, finder købstadforeningen det uforment at medtage de under lovforslagets § 37, stk. 2, angivne krav, og man tillader sig derfor at foreslå, at bestemmelsen i § 37, stk. 2, udgår af lovforslaget.

Ad § 38, stk. 1:

Ifølge § 38, stk. 1, skal økonomiudvalgets forslag til årsoverslag undergives 2 behandlinger i kommunalbestyrelsen med mindst 3 ugers mellemrum.

Købstadforeningen skal for det første foreslå, at ordet „årsoverslag“ ændres til „overslag“, og man skal videre tillade sig at gøre opmærksom på, at bestemmelsen om, at overslagets første behandling skal finde sted mindst 3 uger før anden behand-

ling, der skal foretages senest den 31. marts i de år, hvor der afholdes kommunale valg, vil kunne medføre, at første behandling af overslaget finder sted i den uge, hvor kommunalvalget afholdes.

Ad § 39:

Ifølge § 39 skal det endeligt vedtagne årsoverslag være tilgængeligt for kommunens beboere.

Man tillader sig, jfr. ovenfor, at foreslå, at ordet „årsoverslag“ ændres til „overslag“.

Ad § 40, stk. 1:

Købstadforeningen skal tillade sig at foreslå, at ordet „årsoverslaget“ af terminologiske grunde ændres til „driftsoverslaget“.

Ad § 40, stk. 2:

Ordet „årsoverslaget“ foreslås, jfr. § 40, stk. 1, ændret til „driftsoverslaget“.

Endvidere skal man, for så vidt angår § 40, stk. 2, tillade sig at foreslå, at ordene „medmindre de er påbudt ved lov eller anden bindende forskrift“ udgår af lovforslaget, og at der i stedet som et nyt punktum til § 40, stk. 2, tilføjes en sålydende bestemmelse:

„Såfremt de i driftsoverslaget ikke forudsete indtægter og udgifter vedrører foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende forskrift, må kommunalbestyrelsens fornødne bevilling indhentes snarest muligt.“

Ad § 45:

Ifølge lovforslagets § 45 aflægges kommunens årsregnskab af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen inden udgangen af september måned i det følgende regnskabsår.

Da det i praksis af tekniske grunde normalt ikke er muligt at overholde den nævnte tidsfrist, skal købstadforeningen tillade sig at foreslå, at bestemmelsen i lovforslagets § 45 ændres til følgende affattelse:

„Kommunens årsregnskab aflægges af økonomiudvalget til kommunalbestyrelsen så vidt muligt inden udgangen af september måned i det følgende regnskabsår“.

Ad § 45, stk. 2:

Til tydeliggørelse af bestemmelsen i § 45, stk. 2, tillader købstadforeningen sig at foreslå, at der i § 45, stk. 2, under 2. punk-

tum, lovforslagets fjerdesidste linje, indføjes ordet „tillige“ mellem tankestreg og ordet „den“.

Ad § 57, stk. 2:

Ifølge § 57, stk. 2, kan kommunalbestyrelser i primærkommuner uden samtykke give garanti for lån, der ydes grundejere til dækning af udgifter ved indlæggelse af gas, vand eller elektricitet i ejendomme, der er beliggende i kommunen, og ved anlæg, udvidelse eller omfattende istandsættelse af gader, veje og kloakker, når lånene afdrages med mindst $\frac{1}{15}$ årligt.

Da vejlån ifølge kommunernes vejvedtægter af grundejerne normalt kan kræves afdraget over 20 år, skal man tillade sig at foreslå, at ordene „når lånene afdrages med mindst $\frac{1}{15}$ årligt“ ændres til „når lånene afdrages over højst 20 år“.

Ad § 57, stk. 3:

Af hensyn til ønsket om en logisk opbygning af formuleringen af § 57, stk. 2 og stk. 3, skal man tillade sig at foreslå, at ordene i § 57, stk. 3, „når lånene afdrages med mindst $\frac{1}{10}$ årligt“ ændres til „når lånene afdrages over højst 10 år“.

Ad § 59, stk. 1:

Ifølge § 59, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen ikke uden tilsynsmyndighedens samtykke afhænde eller pantsætte kommunens faste ejendomme eller erhverve nye faste ejendomme for kommunen.

Købstadforeningens bestyrelse kan tillade, at tilsynsmyndighedens samtykke kræves ved afhændelse eller pantsætning af kommunens faste ejendomme.

Man er ligeledes klar over, at det er i overensstemmelse med de gældende regler i købstadkommunalloven og landkommunalloven, at tilsynsmyndighedens samtykke er fornødent til kommunens erhvervelse af fast ejendom.

Man er imidlertid fra købstadforeningens side af den bestemte opfattelse, at det på dette område vil være rimeligt, om landets kommuner stilles lige med Københavns kommune, og man skal derfor tillade sig at foreslå, at der gennem ændring i lovforslagets § 59, stk. 1, gives kommunerne tilladelse til uden tilsynsmyndighedens godken-

delse at erhverve fast ejendom for kommunen.

Ad § 59, stk. 2:

Ifølge § 59, stk. 2, indgår salgssummen ved afhændelse af fast ejendom i kommunens jordfond, medmindre tilsynsmyndigheden tillader anden anvendelse.

Da det efter købstadforeningens opfattelse alene bør være nettosalgsprovenuet, der ved afhændelse af fast ejendom bør bindes i kommunens jordfond, skal man tillade sig at foreslå, at ordet „salgssummen“ ændres til „salgsprovenuet“.

Ad § 66:

I tilknytning til de i § 66 givne regler om valg af ligningskommissioner eller eventuelt i indenrigsministeriets til sin tid kommende cirkulære om loven ville købstadforeningen sætte pris på, om der gives nærmere regler for proceduren ved ligningskommissionens konstitution, f. eks. vedrørende fremgangsmåden ved valg af formand etc.

Ad § 67:

Ifølge § 67 skal kommunalbestyrelsen inden et år efter lovens ikrafttræden indsende forslag til kommunens styrelsesvedtægt til stadfæstelse.

Ud fra ønsket om den størst mulige ensartethed i formuleringen af kommunernes styrelsesvedtægter tillader man sig fra købstadforeningens side at gå ud fra, at bestemmelsen i § 67 skal forstås således, at forslagene til kommunernes styrelsesvedtægter skal indsendes til stadfæstelse i indenrigsministeriet, og man ville finde det naturligt, om dette helt klart fremgik af bestemmelsen i § 67.

Ad § 69, stk. 3, pkt. 1:

Ifølge § 69, stk. 3, pkt. 1, har bestemmelserne i § 19, stk. 1, i lov om købstadkommunernes styrelse om brandkommissioner og sundhedskommissioner fortsat gyldighed efter lov om kommunernes styrelses ikrafttræden.

Dette betyder, at såvel brandkommission som sundhedskommission fortsat kan have enten politimester eller borgmester som formand.

Efter købstadforeningens opfattelse bør

den pågældende bestemmelse i lov om købstadkommunernes styrelse § 19, stk. 1, ændres således, at også et andet af byrådets medlemmer end borgmesteren kan udpeges som formand for brandkommission eller sundhedskommission. Købstadforeningen

finder endvidere, at det ville være naturligt, om alene et af byrådets medlemmer — og hermed altså ikke politimesteren — kunne udpeges som formand for de nævnte kommissioner.

P. b. v.

Woldhardt Madsen.

/ O. Ingvarsen.

Bilag 3.

PROVINSHANDELSKAMMERET

Den 1. februar 1967.

Handelsstandsforeningernes repræsentation i de kommunale havneudvalg.

I henhold til § 10 i den gældende lov om købstadkommunernes styrelse er det fastsat, at det i byrådets vedtægter kan bestemmes, at enkeltpersoner uden for byrådets midte undtagelsesvis af byrådet kan vælges til medlem af byrådets stående udvalg, herunder havneudvalget.

Det er endvidere i nævnte § 10 fastsat, at såfremt poster i havneudvalgene skal besættes med personer uden for byrådet, skal der gives den stedlige handelsstandsforening adgang til at stille forslag om besættelse af disse poster, forudsat vedkommende handelsstandsforening er tilsluttet Provins-handelskammeret.

Provinshandelskammeret har igennem en årrække været utilfreds med, at der i den gældende lov ikke var en egentlig ret for handelsstandsforeningerne til at besætte en plads i havneudvalgene, således at man derved i alle købstadkommunale havneudvalg havde en repræsentant for havnenes brugere, idet vi i denne forbindelse ønsker at indskyde, at de til Provinshandelskammeret hørende handelsstandsforeninger blandt deres medlemmer har ikke blot detailhandelen, engroshandelen, im- og eksporthandelen, men tillige i ret vid udstrækning også har medlemmer inden for den lokale industri.

Handelsstandsforeninger er således efter vor opfattelse fuldgyldige repræsentanter for det stedlige erhvervsliv.

Provinshandelskammeret har såvel i 1958 som 1966 gennemført undersøgelser med henblik på at få oplyst, i hvilken udstrækning der rent faktisk i henhold til de gældende bestemmelser var givet handelsstandsforeningerne adgang til medlemskab af de kommunale havneudvalg, og vi skal oplyse, at i 1958 fik vi svar fra i alt 54 handelsstandsforeninger i havnekøbstæder-

ne, og heraf svarede 33 foreninger, at man havde indstillingsret til det lokale havneudvalg.

Ved undersøgelsen i 1966 modtog vi desværre kun 34 svar, og heraf fremgik, at 22 handelsstandsforeninger havde indstillingsret til de lokale havneudvalg, medens 11 foreninger ikke havde fået tildelt en sådan indstillingsret.

I det af indenrigsministeren den 7. december 1966 i folketinget fremsatte forslag til lov om kommunernes styrelse er der, for så vidt angår havneudvalgene og ganske specielt adgangen for, at personer uden for byrådene kan få sæde i havneudvalgene, sket ret afgørende ændringer i forhold til de hidtidige og nugældende regler, idet lovforslagets § 19 fastsætter, at medlemmer af de stående udvalg vælges blandt kommunalbestyrelsens medlemmer, dog med de undtagelser, som nærmere er angivet i forslaget § 19, stk. 3.

I § 19, stk. 3, fastsættes, at der i kommuner, hvor kommunalbestyrelsen er havnebestyrelse, skal nedsættes et havneudvalg til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af havnens anliggender, og det udtales videre i § 19, stk. 3, at i styrelsesvedtægten kan det bestemmes, at personer, der ikke er medlem af kommunalbestyrelsen, kan vælges til medlem af havneudvalget, hvis de er villige dertil.

Man har således i lovforslaget slettet den adgang, som de nuværende regler indeholder for handelsstandsforeningerne til at fremkomme med forslag om besættelse af de nævnte poster i havneudvalgene.

Det er som omtalt ovenfor Provinshandelskammerets opfattelse, at det må anses for rimeligt, at havnenes brugere, d. v. s. det lokale erhvervsliv, har adgang til

at deltage i varetagelsen af havnenes anliggender, og det er følgelig med beklagelse, at Provinshandelskammeret i det foreliggende lovforslag har bemærket, at denne hidtil gennem mange år eksisterende adgang og indstillingsret til sådanne poster nu foreslås ophævet.

Provinshandelskammeret har derfor ønsket at gøre folketingsudvalget opmærksom på disse synspunkter, og vi vil indtrængende henstille, at lovforslagets § 19, stk. 3 tages op til drøftelse og revision, idet vi i denne forbindelse skal fremhæve, at ikke alene må det anses for fuldt ud rimeligt, at handelsstandsforeningerne bevarer den hidtidige indstillingsret, men vi må derudover også

fra vor side hævde, at det ikke er tilstrækkeligt, at havnenes brugere repræsenteret gennem den lokale handelsstandsforening blot har en indstillingsret betinget af, at der opnås enighed herom i byrådet, men handelsstandsforeningen bør ifølge loven have en klar ret til at besætte mindst én plads i det kommunale havneudvalg.

Provinshandelskammeret henstiller følgelig, at man i lovforslagets § 19, stk. 3, indføjer en bestemmelse om, at handelsstandsforeninger, der er tilsluttet Provinshandelskammeret, har ret til uafhængigt af byrådets vedtagelser i øvrigt at besætte mindst én plads i det kommunale havneudvalg.

P. P. V.

J. Hagemann-Petersen.

/ B. Kremer.

Bilag 4.**BORGMESTEREN PÅ FREDERIKSBERG**

Frederiksberg, den 27. januar 1967.

Som borgmester på Frederiksberg vil jeg gerne fremsætte nogle bemærkninger til forslaget til lov om kommunernes styrelse:

Frederiksberg blev en selvstændig kommune ved midlertidig lov angående Frederiksberg sogns økonomiske bestyrelse af 29. december 1857. Kommunen blev ved lov nr. 69 af 7. april 1899 udskilt fra Københavns amtsrådsreds med virkning fra 1. april 1900 og blev fra da af „i henseende til rettigheder og forpligtelser stillet på samme fod som en købstad i forhold til Københavns amtsrådsreds ligesom den i alt, hvad der angår vejvæsenet“, blev at betragte som købstad.

Ifølge § 34, stk. 2, i den gældende købstadkommunallov af 1933 bliver Frederiksberg, for så vidt angår denne lovs bestemmelser, at anse som en købstad, men den „nærmere ordning fastsættes under hensyntagen til de for denne kommune gældende særlige bestemmelser og med de lempelser, som må anses for ønskelige, i en af Frederiksberg kommunalbestyrelse vedtagen, af indenrigsministeren stadfæstet vedtægt“.

Frederiksberg er altså ingen købstad, men sidestilles ofte i lovgivningen med købstæderne. Kommunens særlige beliggenhed som en del af den ældre, faste bykerne i hovedstaden har givet Frederiksberg en anden udvikling end de almindelige købstæder og har bevirket, at Frederiksberg også i mange tilfælde har fået en særstilling af lovgivningsmagten. Frederiksberg har således sin egen bygningslov af 11. april 1890 (med senere ændring af 21. februar 1923), d.v.s., at landsbyggeloven af 1960, der ellers gælder for samtlige landets kommuner, ikke gælder for Frederiksberg (og København). For tiden arbejder et af boligministeren nedsat tjenestemandsudvalg på et udkast til et fælles grundlag for en bygge Lovgivning for København og Frederiksberg. I modsætning til

resten af landet har Frederiksberg ligesom København sit eget matrikelvæsen, institueret ved lov om matrikelsvæsenet i Frederiksberg kommune af 8. maj 1923, og i overensstemmelse hermed er den for resten af landet gældende udstykningslovgivning ikke gældende for Frederiksberg kommune. En række love tager hensyn til Frederiksbergs beliggenhed, f. eks. folketingsvalglovens § 20, der giver særregler for valgbestyrelserne i opstillingskredsene i hovedstadens område, d.v.s. i Københavns og Frederiksberg kommuner, lov om bestyrelsen af de offentlige veje (senest lovbekendtgørelse af 9. december 1964) § 59, stk. 4, hvorefter ministeren efter indstilling fra Frederiksberg kommunalbestyrelse kan godkende, at visse af lovens bestemmelser ikke skal komme til anvendelse i Frederiksberg kommune. En række love tager hensyn til det faktum, at Frederiksberg som følge af sin struktur ikke er medlem af nogen af de kommunale organisationer, jfr. f. eks. den nævnte vejbestyrelseslov § 5, hvorefter vejnævnet ved behandlingen af sager, der angår Frederiksberg kommune, tiltrædes af en repræsentant for denne kommune, og bærerlovens § 20, hvorefter overbevillingsnævnet i sager, der angår Frederiksberg kommune, tiltrædes af to af kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer (i stedet for de af de kommunale organisationer udpegede medlemmer).

På de punkter, der har umiddelbar relation til købstadkommunalloven, kan følgende forskelle på Frederiksberg og de egentlige købstæder fremhæves:

1) Ifølge købstadkommunallovens § 19 vælger byrådet medlemmer til bl. a. bygningskommissionen og brandkommissionen. Reglerne om bygningskommissioner er erstattet af reglerne i landsbyggeloven af 1960, som ikke gælder for Frederiksberg, og på

Frederiksberg har bygningsmyndigheden ligget hos kommunalbestyrelsen alene siden 1. april 1923, jfr. lov af 21. februar s. å. om ændringer i den frederiksbergske bygningslov af 1890. Allerede pr. 1. april 1918 henlagdes styrelsen af kommunens brandvæsen til kommunalbestyrelsen, jfr. det af justitsministeriet ved bekendtgørelse af 27. februar s. å. stadfæstede reglement for brandvæsenet for Frederiksberg kommune, og der er heller ikke senere nedsat nogen brandkommission på Frederiksberg, bl. a. fordi brandloven af 1960 ikke klart tilkendegiver, i hvilket omfang den gælder for denne kommune. Frederiksbergs brandvæsen er i øvrigt nu ved at blive organiseret i intimt samarbejde med Københavns brandvæsen, for hvilket brandloven udtrykkelig ikke gælder. Det foreliggende forslag til lov om kommunernes styrelse kommer ikke ind på disse spørgsmål.

2) På Frederiksberg foretages ligningen ikke som forudsat i købstadkommunallovens § 24 af en ligningskommission, men af de særlige ligningsmænd i henhold til kongelig anordning af 22. august 1937. Det foreliggende forslags § 66 forudsætter ligeledes, at ligningen i primærkommunerne foretages af en ligningskommission, dog at indenrigsministeren ifølge stk. 6 kan fritage en kommune for pligten til at have ligningskommission, „således at ligningen foretages af kommunalbestyrelsen“. Den hidtidige ordning med ligningsmænd på Frederiksberg vil altså ikke være forenelig med forslaget.

3) Ifølge købstadkommunallovens § 21 affattes kommunernes årlige overslag efter et af indenrigsministeren foreskrevet skema, og ifølge § 29 skal regnskabet affattes i størst mulig overensstemmelse med skemaet. Ifølge den frederiksbergske styrelsesvedtægt skal Frederiksberg ikke følge indenrigsministeriets skema; man gør det faktisk ikke og finder det efter kommunens forhold ikke hensigtsmæssigt at gøre det. Ifølge lovforslagets § 54 foreskriver indenrigsministeren ligeledes formen for kommunernes årsoverslag og regnskab, og den hidtidige frederiksbergske særordning, som man meget nødig ser ændret, vil altså heller ikke på dette felt kunne opretholdes.

4) Ifølge købstadkommunallovens § 21 er det af byrådet vedtagne budget bindende for størrelsen af næste års kommunale skatte-

udskrivning. Dette gælder ikke efter den frederiksbergske styrelsesvedtægt, ifølge hvilken skatteudskrivningen kan fastlægges indtil den 15. juni. Denne frederiksbergske særregel vil være uforenelig med forslagets § 40.

5) Efter købstadkommunallovens § 29 skal årsregnskabet aflægges senest 31. august, men efter Frederiksbergs revisionsvedtægt senest 30. september. Hvis bestemmelsen i § 45 i forslaget, hvorefter årsregnskabet af økonomiudvalget skal aflægges til kommunalbestyrelsen inden udgangen af september måned i det følgende regnskabsår, gennemføres, bliver der ikke behov for en frederiksbergske særregel.

6) Årsregnskabet revideres efter købstadkommunallovens § 29 af 2 folkevalgte revisorer, men ifølge den af indenrigsministeriet i medfør af købstadkommunallovens § 34 stadfæstede særlige frederiksbergske revisionsvedtægt af 2 af kommunalbestyrelsen valgte revisorer, dog således at væsentlige opgaver er pålagt kommunens revisionschef, der skal være statsautoriseret revisor. Forslagets § 42 om en obligatorisk sagkyndig revision vil måske give mulighed for bevarelse af de frederiksbergske særregler på dette felt.

7) Ifølge købstadkommunallovens § 22, stk. 3, udkræves indenrigsministerens samtykke bl. a. til forbrug af kommunernes kapitalformue. Frederiksberg kommune har indenrigsministeriets tilladelse til at forbruge indtil (p. t.) 50.000 kr. af kapitalformuen uden ministeriets forudgående samtykke, idet dispositionerne bliver efterfølgende godkendt ved en årlig indberetning over kapitalforbruget.

8) Endvidere gives ministeriets samtykke til Frederiksbergs (og Københavns) lånoptagelser generelt og ikke som for købstædernes vedkommende til et bestemt formål (jfr. Zeuthen i Nordisk administrativt Tidsskrift 1955 p. 292).

Med hensyn til de under 7) og 8) omtalte kapitalforhold og de i sammenhæng hermed stående regnskabsspørgsmål vil jeg gerne fremhæve, at den i lovforslagets § 58 foreskrevne jordfond, „hvori indgår midler, der i henhold til den tidligere lovgivning har været henført under kommunens kapitalformue, med undtagelse af driftskapitalen“, i hvert fald ikke forekommer egnet for en

stor og udbygget kommune som Frederiksberg. Bortset fra, at forslaget giver forskellige nye regler om kapitalforbrug med eller uden tilsynsmyndighedens godkendelse, er det, forstår jeg, meningen, at jordfonden skal erstatte kapitalformuen. Jeg går ud fra, at der med „jord“ menes fast ejendom i det hele taget, og forstår reglerne således, at de forudsætter, at kommunens anlægsarbejder, i det omfang de ikke finansieres af særlige fonds eller ved lån, principielt afholdes af „jordfonden“, selv om dette i det enkelte tilfælde ikke har noget med køb af jord at gøre (svømmebassiner, hospitalsudstyr, skoleinventar etc.). Uanset den forskel, der ligger i, at egentlige jorderhvervelser i modsætning til andre kapitaludgifter ikke skal afskrives (kapitalformuen ikke restitueres), finder jeg ikke, at dette er tilstrækkeligt til at erstatte det traditionelle kapitalformuebegreb med jordfonden, hvis dominerende betydning højst kan være rigtig i kommuner, der byudviklingsmæssigt er i vækst. Kapitalformuen må kunne anvendes og bliver i praksis anvendt til finansiering af mange andre erhvervelser end jord og til finansiering af anlægsarbejder i det hele taget. Efter min mening bør altså kapitalformuebegrebet bevares.

9) Endelig skal jeg omtale den forskel på Frederiksberg og resten af landet, som ligger på *ekspropriationsområdet*, idet Frederiksbergs almindelige ekspropriationshjemmel (altså uden for særlovgivningen, såsom byplanlov og vejbestyrelseslov) foruden den frederiksbergske bygningslov § 14 er et tillæg til styrelsesvedtægten i henhold til købstadkommunallovens § 23, hvis bestemmelser om ekspropriation imidlertid er ophævet ved landsbyggelovens § 67. Landsbyggeloven gælder som nævnt ikke for Frederiksberg, og man er derfor hidtil på Frederiksberg gået ud fra, at købstadkommunallovens § 23 (og dermed vort ekspropriationstillæg) ikke er bortfaldet for Frederiksbergs vedkommende; men hvis kommunalreformen træder i kraft før den kommende byggelov for Frederiksberg, kommer kommunen altså til at mangle en væsentlig del af sin almindelige ekspropriationshjemmel.

Alene de her påpegede forskelle på Frederiksberg og de øvrige danske kommuner skulle efter min opfattelse være tilstrækkelige til at motivere, at der i forslaget til lov

om kommunernes styrelse indsættes en bestemmelse, svarende til den nuværende købstadkommunallovs § 34, stk. 2, der muliggør den nødvendige hensyntagen til Frederiksbergs særlige geografiske og administrative position, en bestemmelse, der dog for ekspropriationshjemmelens vedkommende formentlig bør suppleres med en særlig overgangsbestemmelse i loven.

Jeg gør herved opmærksom på, at ministeriets lovforslag i § 65 forudsætter den specielle århusianske magistratsordning opretholdt, uanset at denne afviger mere fra de ensartede forfatningsmæssige forhold, man ønsker indført landet over, end de hidtidige frederiksbergske særregler. For Frederiksbergs vedkommende spiller det også en rolle, at det foreliggende lovforslag i betydeligt omfang overfører til lovteksten stof, som hidtil har været vedtægtsstof, der lettere kunne varieres efter de enkelte kommuners særlige forhold. Dette vil muligvis også vise sig ubekvemt for andre store kommuner, men gør i hvert fald muligheden for afvigelser til fordel for Frederiksberg endnu mere nødvendig.

Hertil kommer imidlertid et forhold, som jeg lægger megen vægt på, nemlig spørgsmålet om det frederiksbergske hospitalsvæsen. Sygehusvæsenet omhandles ikke umiddelbart i forslaget til lov om kommunernes styrelse; men ifølge § 19 i det samtidige fremsatte forslag til lov om revision af den kommunale inddeling skal de nye amtskommuner (der fremtidig omfatter såvel sognekommuner som købstadkommuner, jfr. § 1) uanset bestemmelserne i den øvrige lovgivning umiddelbart ved deres etablering overtage opgaver og udgifter, „som ved lov er pålagt amtskommunerne, samt de tilsvarende opgaver og udgifter i købstæderne“. Dette betyder, at det hidtidige købstadkommunale sygehusvæsen overgår til amtskommunen. I modsætning til forslaget til lov om kommunernes styrelse gælder forslaget til lov om revision af den kommunale inddeling ikke for Frederiksberg kommune og Københavns amtskommune. Da der ikke er købstæder i Københavns amtsrådskreds, vil Frederiksberg fra kommunalreformens ikrafttræden blive den eneste primærkommune i landet (foruden København) med eget hospitalsvæsen. Det fremgår af kommunallovkommissionens betænkning (p. 51

Bilag til beretn. fra udv. ang. lovf. om kommunernes styrelse.

ff.), at kommissionen på dette område navnlig har lagt vægt på Fynsundersøgelsen, hvoraf fremgår, at de kommunale sygehuse på Fyn alle blev drevet i fællesskab mellem købstaden og amtskommunen, og at sygehusudgifterne kun lagde „beslag på en forholdsvis beskedne del af den samlede skatteudskrivning“ i købstæderne. Dette passer ikke på et rent kommunalt hospital som Frederiksbergs, og på det frederiksbergske budget for 1966-67 beslaglægger udgifterne til hospitalsvæsen godt 24 mill. kr. af budgettets totale udgifter på ca. 154 mill. kr.

Frederiksberg Hospitals beliggenhed midt i kommunen betyder både for hurtigheden i patienttransporten og for de pårørende en meget betydelig fordel for den frederiksbergske befolkning. Selv om det pågældende lovforslag som nævnt ikke tilsigter at gælde for Københavns amtskommune og Frederiksberg kommune, mener jeg allerede nu fra frederiksbergsk side at måtte fremhæve, at Frederiksberg kommune må modsætte sig, at dens hospitalsvæsen overtages af amtskommunen, og jeg kan oplyse, at efter de overvejelser, der foregår i Hovedstads-kommunernes Samråd, er det ikke tanken at slå Københavns, Frederiksbergs og amtets hospitalsvæsen sammen; det ville blive et alt for stort administrationsapparat. Derimod er det tanken effektivt at styrke samarbejdet mellem de 3 hospitalvæsen. Der er således al mulig udsigt til, at Frederiksberg i modsætning til de almindelige købstæder også fremtidig vil have sit eget hospitalsvæsen med deraf følgende særforhold i skatteudskrivningsmæssig, administrativ og regnskabsmæssig henseende, og også heri ligger et meget stærkt argument for i forslaget til lov om kommunernes styrelse at indføre en udtrykkelig hjemmel til de fornødne afvigelser for Frederiksbergs vedkommende.

Endelig skal jeg fremhæve endnu en skævhed, der opstår for Frederiksberg som følge af, at de to lovforslag ikke dækker

samme landområde. Ifølge kap. IV i forslaget til lov om kommunernes styrelse bliver tilsynsmyndigheden for samtlige primærkommuner et for hver amtsråds-kreds oprettet tilsynsråd, bestående af amtmanden som formand og 4 amtsrådsmedlemmer. Ideen hermed er at skabe en organisationsform for tilsynet, hvorved „hensynet såvel til det lokale folkevalgte element som den statslige repræsentation kan tilgodeses“, jfr. kommunallovkommissionens betænkning p. 159. Denne tanke kan måske være naturlig for de hidtidige købstæder, som efter forslaget til lov om revision af den kommunale inddeling skal indgå i amtskommunerne, idet tilsynsrådets 4 medlemmer således udgår af et amtsråd, købstadens borgere selv har været med til at vælge. Da det sidstnævnte lovforslag ikke omfatter Københavns amtskommune og Frederiksberg kommune, vil disse betragtninger ikke gælde for Frederiksberg, der stadig vil stå uden for amtskommunen og den amtskommunale økonomi, og hvis borgere ikke vil have valgt medlemmer til amtsrådet. Det „folkevalgte“ element i tilsynsrådet vil således ingen tilknytning have til frederiksbergske forhold, og jeg må derfor mene, at det vil være rigtigere at lade statens tilsyn med Frederiksberg forblive hos indenrigsministeriet ligesom tilsynet med Københavns kommune. Dette vil sikkert også være hensigtsmæssigt, fordi Frederiksbergs særstilling på så mange punkter, jfr. ovenfor, vil stille et amtsorganiseret tilsynsråd over for problemer, der vil virke fremmede for det.

En bestemmelse om indenrigsministeriets tilsyn med Frederiksberg kommune kan næppe klares alene ved den foreslåede regel à la købstadkommunallovens § 34, stk. 2, men der må sikkert en udtrykkelig lovbestemmelse til, enten i tilknytning til den ønskede „Frederiksbergparagraf“ eller ved en tilføjelse til forslagens § 47 om tilsynsmyndigheden.

A. Støhr Johansen.

Bilag 5.**GLADSAXE KOMMUNE**

Den 12. maj 1967.

Gladsaxe kommunalbestyrelse anmoder herved høfligt om at måtte få foretræde snarest belejligt for det af folketinget nedsatte udvalg angående kommuner, idet man gerne vil have lejlighed til over for udvalget at redegøre for visse synspunkter med hensyn til det fremtidige omfang af tilsynsmyndighedens beføjelser i forhold til primærkommunerne.

Det blev under folketingets debat vedrørende forslaget til lov om kommunernes styrelse fra flere sider fremhævet, at det måtte anses for ønskeligt, at der indføjedes bestemmelser i den kommende lov, hvorved det kommunale selvstyre blev styrket, bl. a.

derved, at primærkommunerne i højere grad end hidtil skulle kunne træffe dispositioner, uden at tilsynsmyndighedens godkendelse hertil skulle foreligge.

Gladsaxe kommunalbestyrelse er i flere tilfælde blevet nægtet godkendelse fra Københavns amtsråds side af trufne beslutninger, bl. a. for så vidt angår optagelse af lån og erhvervelse af fast ejendom; der er således i den allerseneste tid blevet meddelt afslag fra amtsrådets side med hensyn til en besluttet erhvervelse — ud fra byplanmæssige synspunkter — af en i kommunen beliggende ejendom, der for tiden anvendes i erhvervsmæssigt øjemed.

Erhard Jacobsen.

/ Carl Sørensen.